

ADMINISTRAȚIUNEA
Tipografia:
 Brașov, piața mare nr. 22
 Scrieri necrasate nu se primesc. Manuscrise nu se returnează!
Biroul de administrație:
 Brașov, piața mare nr. 22
 Inscrise mai primesc în Viena
 (Kaiserliche Hofdruckerei & Verlag
 (No. 22), Ferris Schalk, Alois
 Berni M. Duka, A. Oppel, J. Dorn-
 berg; în Budapesta: A. V. Gold-
 berg; Anon. Mess. Eckstein Bernat;
 în Frankfurt: G. L. Daus; în Ham-
 burg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o serie
 săptămână pe o coloană 5 or.
 și 50 or. pentru a pu-
 blica. Publică mai de-
 sus tarifă și învoială.
 Scelme pe pagina III-a o
 seriă 10 or. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

(NUMĂR DE DUMINECĂ 37)

„Gazeta” este în fiecare zi
 abonamente pentru ANȘTR-URGO:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni
 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 franci, pe trei luni
 10 franci.
 Se prenumără la toate oficiile
 postale din țară și din afară
 și la d. colector.
 ABONAMENTUL PENTRU BRȘOV:
 în administrație, piața mare
 nr. 22, etajul I: pe un an
 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
 luni 2 fl. 50 or. Cu dusul în
 casă: Pe un an 12 fl., pe
 șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 Un eșantion 5 or. v. a. sau
 15 bani.
 Atât abonamentele cât și
 inserțiile sunt a se plăti
 înainte.

Nr. 204.—Anul LIV.

Brașov, Sâmbătă, Duminecă 15 (27) Septembrie.

1891.

Din cauza Sf. srbători de mâne, țiarul
 nu va apăre până luni serea.

Brașov, 13 Septembrie v.

Pre când foile din intru și
 din afară, cari vreu se scie câte
 ceva din cercurile înalte ale o-
 cârmuitorilor noștri unguri, vor-
 bescu de ărecare schimbare a
 politiceii acestora față cu naționa-
 litățile nemaghiare, pe atunci isto-
 ria modernă a maghiarisărei își
 urmăză drumul ei, neîmpedecată
 de nimeni, ba sprijinită chiar din
 rășputeri de toți domni mari
 unguri.

De pildă în Oradea-mare se
 deschide ună Kisdedovo ungurescu.
 Acestu evenimentu nu se multă-
 mescu a lă serba cu modestiă, ci
 trebuie să facă mare șgomotu pen-
 tru preamărirea scopurilor ma-
 ghiarisării, ce le urmărescu. Pă-
 rintele episcopu unguș Schlauch
 cu colegul său Nogall trebuie să
 fiă de față, ba toate notabilitățile
 orașului și ale comitatului se în-
 fățșeză la serbare. Episcopulu
 Schlauch însuși celebrăză unu
Te Deum, apoi ține o vorbire plină
 de focu patrioticu șovinistă, în
 care arată, cum cu timpul Kisd-
 dedovurile voru avé se cucerescă
 pentru maghiarismu pe toți, căți
 umblă încă ađi rătăcindu cu idei
 de limbă și de naționalitate deo-
 sebită.

Și pe când vlădiciei și domni
 cei mari unguri din comitatulu
 Bihorului serbeză astfel punerea
 în lucrare a noiei legi de ma-
 ghiarisare, ministrulu ungurescu
 de instrucțiune publică merge în-
 nainte pe cărarea prăpăstioșă a
 politiceii de desnaționalizare, aci fo-
 losindu-se cu prisosu de dispozi-
 ționile draconice ale legilor și
 ordinațiunilor vechi, aci propu-
 nându nouă legi și luându nouă
 dispozițiuni.

Și cumcă d-lu Csaky și-a pus
 în gându de-a face unu atacu

combinatu generalu asupra șco-
 lilor noastre poporale confesio-
 nale, o dovedesce și scirea, ce o
 primim cu posta de ađi, că școlă
 română gr. cat. din Elisabetopole
 (Ibașfalău) s'a închis și că părinții
 sunt avisați a-și trimite copiii la
 școlă ungurescă de stat de-acolo.

Politica de maghiarisare merge
 dela centru spre periferiă și așa,
 după închiderea școlei române din
 Elisabetopole, ne putem aștepta
 cu șigurate, că voru fi atacate
 și celelalte școle din acestu pro-
 topopiatu.

Nu ne îndoim, că școlă amin-
 tită, care a fostu închisă, se va fi
 luptatu și ea cu neajunsuri, fiă din
 lipsa de mijloce, fiă și din negli-
 gența celor puși în fruntea ei.
 Dér Ibașfalău și aprupe de Blașiu
 și Blașiu nu e prea departe de
 ministru. Și d-lu Csaky, decă ar
 fi fostu binevoitoru pentru cultura
 poporului român din Ibașfalău,
 ar fi pututu forțe ușoru să se în-
 țelégă cu Metropolitulu dela Blașiu
 și să afle împreună vre-unu mij-
 locu, de a delătura memoratele
 neajunsuri și de a scăpa astfel
 școlă română de sub anatema le-
 gei nemiloșe.

Dér d-lu Csaky nu numai că
 n'are simțu și înțelegere pentru
 cultura română, ci o privesce chiar
 ca periculoșă statului; de aceea
 nu-și bate multu capulu cu con-
 dițiunile de esistență ale școlilor
 române, ci se bucură, decă după
 împlinirea unor formalități ale
 legiei, pôte să pronunțe anatema
 ei, care se cuprinde în cuvintele:
Mergeți la școlă ungurescă!

Și acum ne pune în perspec-
 tivă ministrulu unu nou soiu de
 urmărire a școlilor noastre, pe
 cari prevădendu, că nu le va puté
 închide una după alta, vré să le
 maghiarizeze pe altă cale mai de
 grabă.

E vorba adecă de unu nou

proiectu de lege, despre care s'a
 făcutu amintire încă în anul tre-
 cutu. Ministrulu, sub pretestulu
 regulării salariilor învățatoresci,
 voesce să facă o nouă spărtură în
 autonomia școlară a confesiunilor.

Ni-se spune acum, că este aprupe
 gata proiectulu de lege, după care
 se impune comunelor bisericesci,
 de a da învățătorilor unu salaru
 minimalu de 300 fl. la anu. Care
 comună nu va puté plăti acestu
 salaru întregu, va primi dela gu-
 vernu diferența și pentru câte
 50—60 fl., decă nu-i va aduna
 poporul, ministrulu va pretinde
 să se amestece în afacerile școlei
 și să fiă stăpănu pe ele.

Etă stadiulu celu mai nou, în
 care a intratu politica de *maghia-
 risare pe banii noștri*. Nu numai
 că nu ne dă nimic statulu
 pentru învățămentu românescu,
 dér d-lu Csaky umblă acuma a-
 nume să ne strimțoreze și să ne
 siléscă să primim icu-colo câte
 unu micu ajutoru dela statu, pen-
 tru ca să aibă cuvėntu de a se
 amesteca și de a preface învăță-
 mentu nostru din românescu în
 ungurescu.

Și apoi totu mai vorbescu
 unii de împăcare, ăra noi, Ro-
 mânia, cari aru trebui să lucrăm
 ađi mai multu ca totdeuna sfă-
 tuindu-ne seriosu împreună și fi-
 indu strinsu uniți în luptă, ce
 facem?

Despre acėsta vomu vorbi mai
 pe largu și vomu cerceta, unde
 este rėulu și unde pôte fi leaculu

CRONICA POLITICĂ.

— 13 (25) Septembrie.

— Soim, că ministrulu ungurescu de
 școle contele Albin Csaky a promis
 încă de multu, că va așterne dietei unu
 proiectu de lege pentru regularea sala-
 rioru învățatoresci. Acestu proiectu
 de lege, după cum anunță „Magy. Ért.”,
 este aprupe gata și nu peste multu timp

se va lua la desbatere în consiliulu mi-
 nisterialu.

Noulu proiectu de lege alu lui Csa-
 ky este frate de cruce cu legea pentru
 „Kisdedovuri”, căci atâtu prin una, cătu
 și prin cealaltă se țintesce numai la ma-
 ghiarisare. Inș și foile unguresci spunu,
 că *noulu proiectu de lege stă în legătură
 cu politica de naționalitate*, deorece prin
 acelu proiectu se dispune ca în comunele
 acelea, unde poporul nu este în stare
 să plătescă învățătorulu leafa minimă
 (de 300 fl.) prevădutu în lege, suma ce
 nu se ajunge, o va plăti statulu și prin
 acėsta *se va asigură ministrulu ungu-
 rescu de școle o influință hotărătore asupra
 școlilor*.

Așa-déră foile unguresci ni-o spunu
 curatu și limpede, că ministrulu Csaky
 are să dea cătu mai curėndu o nouă lo-
 vitură, și încă dintre cele mai grele, au-
 tonomie școlilor noastre poporale. Tre-
 buie prin urmare să fimu gata de-a în-
 timpina cu bărbăți și acestu nou atacu,
 ce ni-lu prepară volniculu ministru Csa-
 ky și soții săi dela guvern.

— Țiarulu din Sibiu „Sieb. D.
 Tgbt” intr'unu articulu de fondu mai
 nou serie următorele: În unele organe
 ale pressei maghiare de cătuva timp
 încoce se observă o vedită nisuință de a
 înfățșea pe Sasii ardeleni ca pe noi fa-
 voriti ai statului ungaru, cari bucrănu-
 du-se de soroile de grația alu guvernulu,
 se desfată fericiți în acėsta nouă mărire
 și libertate. Mai cu sēmă „Pester Lloyd”
 e acela, care descrie pozițiunea paradisi-
 cică a Sașilor în colorile cele mai ade-
 menitore și se șilesee să convingă pe
 cetitorii din streinătate, că omeni mai
 fericiți ca Sasii, nu se află în nicu o
 țără de pe suprafața pământului. Cu
 astfelu de ocasiuni totdeuna se provocă
 la „cei trei noi fișpani șasesci”, ca do-
 vadă pentru nemărginitu liberalismu
 alu guvernulu ungurescu. Dintre acėști
 fișpani, ce e dreptu unulu nu e Sasu, alu
 doilea e Sasu, dér guvernăză intr'unu
 comitatu locuitu aprupe esclusivu de
 Romani, și mai rămăne încă, intru cătu
 e vorba despre fostulu fundus regius,

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Din viața pictorilor renumiți.

III.

Cimabue și Giotto.

În dimineța unei zile frumoșe de
 veră a anului 1240, pe riturile frumoșe
 dintre Florenza și Vespignano, mergea
 unu călătoru singuru, dându o atențiune
 deosebită farmecelor naturei, cari acolo
 apăreau înșinea lui în totă splendorea.
 — Călătorulu lasă acum departe după
 sine orașulu Florenza, mama artelor,
 dér se pare, că încă nu e obositu, căci
 deși de etate mijlociă, musculii săi în-
 vingeau lungulu drumu.

Călătorulu se opri mai de multe-ori;
 — câte unu arbore frumoșu, câte unu
 grupu de tufe îi atrăgea totă privirea,
 până când în fine ajunse pe unu virfu
 de dealu. Soroile lucea cam susu pe
 bolta cerescă. Călătorulu privi în juru
 și intr'o luncă zări o turmă de oi, a că-
 reia păzitoru, în umbra unui arbore se
 ocupa cu ceva.

Străinulu împinsu de curiositate se
 coborî de pe dealu și se apropiă de pă-
 storu. Acesta era unu băiatu abia de 10

ani, frumosu, brunetu, vioiu, cu ochii
 negrii înfocați.

Călătorulu se apropiă încetu și pe
 neobservate.

— Ce pôte să facă ore acestu pă-
 torașu — își dișe elu în sine neluându-și
 ochii de pe figura plecată a lui, cătu e
 de adėncitu — originalu, intru adėvėru
 originalu. Nici nu mă aude. Lasă că lu
 voiu spăria eu!

Aprupiandu-se totu mai tare de elu
 zări pe bășandru, că în mână avea o
 bucată de carbune, și cu elu desemna
 cu multă diligență pe tăblița-i curată unu
 berbece, cu lână mare, în positură of-
 fensivă.

Străinulu răzimată de trunchiulu ar-
 borelui, se plecă asupra băiatului urmă-
 rindu cu băgare de sēmă trășurile pe
 cari le făcea mâna lui cea neșprinsă,
 și când acesta adėncitu își continua lu-
 crarea, de pe buzele străinului sbură fără
 voia un *ah!*

Păstorulu sări susu spăriatu.

— Cine ești copilulu meu? Cum te
 chiamă? îl întrebă străinulu aprupiān-
 du-se de elu, ăr copilulu ascundėndu-și
 desemnul se uita cu ochi plini de ne-
 încredere la dēnsulu.

— „A lui Bondone!” — răspunse
 recăștigāndu-și curagiulu la cuvintele
 blānde ale străinului.

— „Și cine te-a învățatu pe ține a
 desemna.

— „Până acum nimeni!” — răspunse
 băiatulu suspināndu.

— „Nimeni! așadēră numai tu din
 diligența proprie ai învățatu, — e fru-
 mosu. Șci băiete că tu desemnezi forțe
 bine?! — Mai ai și alte desemnuri?”

— „O, am! — răspunse băiatulu în
 pripă, am acasă mai multe — în lada
 tatălu meu.

— Și ai voia a desemna bine de
 acum înainte, șeu chiar a zugrăvi?”

Ochii băiatului îi străluciau de bu-
 curiă la aceste cuvinte.

— „Oh da, da, — răspunse băiatulu
 — asta mi a fostu unica dorință!”

— Dér voesci totodată să și înveți?
 — îl întrebă mai departe străinulu.

— Cu totă iubirea domnulu meu.
 — Așa vino, îndrėptă-mă la casa
 tatălu țeu.

Străinulu și păstorașulu plecară pe
 drumulu lungu încărligatu, în care timpu
 călătorulu întrebă pe favoritul șeu des-
 pre tôte, — în cele din urmă se opriră

înaintea casei celei mai sērăcăciōse din
 satu.

Călătorulu intră în casă și după elu
 băiatulu. Lângă unica ferēstră a colibei,
 unu omu, uscăciosu, de statură mijlociă
 se ocupa cu repara area unei mreje.

— Alu țeu este fiulu acesta? îl
 întrebă pe scurtu.

— „Alu meu domnule — răspunse
 părintele șoulāndu-se de pe laiță, — dōră
 ărași a făcutu ceva blăștēmățiă, așteptă
 numai ștreqargule! Ah! domnule nu în-
 vingū cu afurisitulu acesta de băiatu,
 — baremi de l'ași puté scutura de pe
 capulu meu.”

— Așa?! dér și la d'acelea să pri-
 cepe? întrebă călătorulu șuridėndu.

— „Dér încă cum, domnule! așteptă
 tu numai multămesce că.....”

— „Lasă-lu, de astă-dată n'a făcutu
 nici unu rėu, — ba l'am aflatu sėvėr-
 șindu unu lucru forțe bunu. Eu sunt
 pictor. Am observatu, că băiatulu are
 nu numai voia dér și capacitate pentru
 pictură. Dă-mi-lu mie eu îl voiu duce
 cu mine la Florenza.”

— „Bine domnule — dér cine va
 grijă atunci de turma satului? Băiatulu
 e dreptu că-i numai pruncu încă, dér

numai un fișant săsescu, acela al comitatului Sibiu". Apoi foia sibiană dice, că mai este o parte a publicisticii maghiare, care trage pe banca acuzatorilor pe contele Szapary, din cauza pretențiilor sale concesiune față de naționalitățile nemaghiare. Decă am întreba pe aceste foi — dice „S. D. Tgblt” — că ore carl sunt acele concesiuni, atunci de sigură, că ele ar cădea în perplesitate, nesciind ce se răspundă. Ca modelu despre o astfel de opoziție aduce foia săsescu din Sibiu, diarul lui Iuliu Horvath. „Magyar Hirnap”, care e organul principal al actualilor mulțămii și al foștilor regisori ai politice de naționalitate în Ardeal, înăurată de contele Tisza.

— Diarul „Berliner Tageblatt” publică următorul articol privitor la situația politică: Nu se poate tăgădui, că lumea politică se simte cuprinsă de o neliniște ore care, că amicii păcii în toate țările au pierdut mult din siguranța lor. Cu toate acestea până în acest moment nu există nici o așa numită cestiune, care se fi în stare a în fierbenta astfel spiritele, încât o explosiune să pară inevitabilă. Totuși nu se poate contesta, că în această perioadă de război în timpul de pace, în care pretutindeni ostirile își depun esameele, ne cuprinde presimțirea unor evenimente războinice viitoare. Este adevărat, că și în cei din urmă 20 de ani, în care re-am avut de o pace armată, am avut pe acest timp simțăminte analoge de neliniște fară ca să se fi realizat temerile noastre și de aceea sperăm, că de astădată presimțirile și temerile se vor arăta nejustificate.

— Diarul „Kreuzzeitung” i-se scrie din Petersburg: Ministrul rusesc de război, dezvoltă o activitate febrilă. Concentrările de trupe din timpul din urmă nu au nici un scop de manevre. Mai multe divizii de cavalerie au fost dislocate și trimise la graniță, unde s'au închiriat locuințe pentru soldați și grajduri pentru cai. Garnisonul de cavalerie de până acum, au fost înmulțite întreit. Întraga linie de la granița germaniei dela Kowno până la Varșovia e fortificată. Afară de aceasta, mai multe diare, aduc știrea, că la granița dela Prut se află concentrați 100,000 de soldați.

— Diarul „Hamburger Nachrichten” scrie următoarele: Principele Bismarck, și acum ca și mai înainte e în contra unui tratat comercial cu Austro-Ungaria, fiindcă el privește, că e în contra intereselor imperiului german, ca alianța politică cu Austro-Ungaria să se îngreuneze în favorul comercianților ungarilor de cereale.

— Diarul „Pester Correspond.” i-se scrie din capitala Danemarcei că e faptu aproape pozitiv, că Tarul Rusiei se va întâlni cu împăratul Germaniei pe pământ german în cursul unei viitoare. Alexandru III va părăsi, probabil, orașul Fredensburg între 8 și 10 Octombrie, și se va întâlni cu împăratul Wilhelm a Swinemünde. Corespondentul danez, dice, că data și locul întrunirii poate fi încă modificată, fiindcă e posibil că diplomația franceză, își va da silințele, ca să împedice această întrevedere. Acestă întrevedere — dice „Pes. Coresp.” — este un semn de pace, ba chiar o garanță de pace.

— Creștinii europeni din împărăția Chinei o duc foarte rău, fiind că populația de acolo e așezată în contra lor. S'au întâmplat că satele creștinilor europeni au fost jefuite de bande fanatice de Chinezi. Marile puteri din Europa au intervenit pe lângă guvernul „împărăției ceresce”, ca să pună capăt acestor neorânduiri și stări revoluționare. Dér acesta a fost înzadar, deoarece guvernul chinez e prea slab, ca să țină în frâu masele fanatiche ale populației. Acum ii se scrie corespondentului din Londra al diarului „Neue Freie Presse” că patru puteri mari — Anglia, Franca, Germania și statele unite nord-americe — au făcut o alianță, pentru ca să ocrotască pe concetățenii lor, la casă decă autoritățile chineze nu voesc să nu pot să i ocrotască. E posibil, că mai târziu se intervină aceste mari puteri chiar cu armele, pentru ca să silască pe guvernul chinez, ca să țină în frâu populația așezată de preoții fanatici chinezi.

Nouă politică de naționalitate?

Făț cu svonurile privitoare la o nouă politică de naționalitate ce se dicea, că ar voi să o inaugureze guvernul ungurescu, „Egyetértés” dela 24 Septembrie publică un articol de fond foarte caracteristic, din care reproducem aci numai partea din urmă, care sună astfel:

Vedem, că de un timp încoco în toate părțile țării elementele ultraiste ale naționalităților își ridică capul cu mai multă cutezanță, ca până acum. Respectul față de constituția și față de națiunea maghiară se vede a fi sdruncinat în multe părți. Aspirațiunile, ce se învârtesc în jurul trădării de patriă, outează să iasă la lumina zilei cu totă obrăznicia.

De unde provine această? Ore slăbiciunea guvernului se fi cauza, ori doră cauza este a se căuta în presen-

țul unei schimbări politice? La această întrebare noi nu avem curajul de a răspunde cu hotărâre. Constatăm însă, că această împrejurare dă naștere la o generală neliniște și sdruncină ceea ce încredere puternică, ce și a pus o națiunea în dezvoltarea țerei și în clădirea imponentului edificiu al statului maghiar.

În Ungaria ori ce politică, care nu este hotărâtă și necondiționată națională, nu numai că este periculoasă, dér este de-a dreptul fatală. Nici un moment nu trebuie să slăbim din avântul, ce l'am luat întru întemeierea unui stat național. Nu poate fi aici vorba de aceea, ca să ne oprim în cale, pentru că oprirea înseamnă pentru noi recădere. Nu poate fi vorba nici de amânare și nu este nici o cauză pentru amânare. Nu ar fi cauză pentru amânare nici chiar în cazul, când pregătindu ne pentru un eventual apropiat război, ar trebui, să mijlocim o împăciuire între naționalitățile, care trădesc rău unele cu altele. În timpul de pace, ca și în timpul de război, înăuntru ca și înafară, statul maghiar numai atunci poate să fi tare, puternic și victorios, decă politica lui este unitară, și decă baza națională a statului este neresturbabilă.

Onore ori cărei naționalități; dér puterea în statul maghiar, ba chiar însuși statul este reprezentat priu națiunea maghiară. Nu este așa dără posibil aici nici o politică afară de cea națională. Ori ce altă politică, ori ce politică nouă de naționalitate ar fi politică rea. Pe lângă toate semnele, ce se arată, noi nu vom să credem într'o schimbare a politice. Decă însă totuși s'ar întâmpla această schimbare, întreaga națiune, ca un singur om, ar fi în contra ei.

Va să dice toia Kossuthistă ni-o spune curat, că ei nu vor să se abată din calea maghiarizării cu nici un preț și că nici chiar aflându-se pe câmpul de război nu vor înceta de a se cugeta la întemeierea unui stat național maghiar pe ruinele drepturilor și a existenței naționale a popoarelor nemaghiare. Forțe bine! Din a noastră parte încă putem asigura pe domni dela „Egyetertés”, că nu vom renunța dela apărarea limbei și naționalității noastre nici chiar aflându-ne pe câmpul de război.

Viitorul va arăta, decă succesul final are să fi pe partea lor, cari vreu să ne maghiarizeze, ori are să fi pe partea noastră, a celor ce luptăm pentru dreptate și pentru adevăr. De-ocamdată, de viitor noi nu ne temem.

SCIRILE ZILEI.

— 13 (25) Septembrie.

Excursiune la expozițiunea din Praga. Un număr considerabil de Români fruntași din Transilvania și părțile ungurene, au luat laudabila hotărâre de a face în comun o vizită la expozițiunea cea din Praga, în primele zile ale lunii lui Octombrie stil nou (între 1—5 Octombrie). Dorindu să ia parte și alții la această excursiune, se binevoesc a se însoți, în scris ori prin telegraf, la Redacțiunea foiei noastre în Brașov, până multă în 30 Septembrie st. n. la ameză; de aici vor afla apoi ziua și locul unde vor trebui să se întrunească, pentru a călători cu toții la Praga.

Majestatea Sa monarhul nostru a plecat astăzi la Praga. În 2 Octombrie n. c. se va întorce erăș îndără la Viena.

La universitatea din Clușiu s'au înscris până acum pentru anul școlastic 1891/2 la facultatea juridică 264, la medicina 118, la filosofie 88 la științele naturale 35, în fine la cursurile farmaceutice 70 ascultători. Numărul total al ascultătorilor înscriși este de 575. Acei ascultători, cari se află în serviciu militar, se pot înscrie până la 15 Octombrie n. c.

Fundațiune. D-lu Demetriu Baroși, locotenent în regimentul de infanterie 37 din Oradea mare, a donat la Capitalul metropolitan din Blășiu o poliță de asigurare de 1000 fl cu condițiunea, că din suma aceasta să se formeze o fundațiune permanentă din ale cărei venituri anuale, 50% să se întrebuințeze ca stipendii și ajutoare pentru școlari de naționalitate română 40% să se adauge în tot anul la capitală, 5% să se dea pentru spesele administrațiunii 2% să se întrebuințeze pentru susținerea și înfrumusețarea mormântului tatălui fondatorului, ér restul de 3% să se dea ca ajutor școlii de fete române din Blășiu. Fundatorele este descendentul unei familii vechi române, al cărui strămoș Teodor Baroși a zidit pe cheltuța proprie biserica gr. cat. din Reghinul săsescu.

Cursul de post și telegrafia se va deschide în Brașov în 1 Noembrie n. c. și se va închide la finea lui Februarie. Anunțările se primesc până la 25 Octombrie.

Lipitorile satului. Din Sălagiu ni se scrie: La 15 August n. c. s'a sêvșit „alegerea” de notari pentru comunele Supurul de jos și Unimăt, cari împreună formeză un ceru notarial.

totuși câștigă ceva pe sêma casei, domnule, eu nu pot face acesta!”

— „Dér te voi despăgubi — răspuse străinul — ba poți spera, că din băiatul tău se va alege cu timpul, om vestit, care va alina starea ta sêrmană.”

— „Asta nu o pot crede — răspuse părintele. — Dér fi, sciu că peste o săptămână mi-lu vei aduce îndărăpt.”

În aceeași dăcătră sêră un călător se grăbia spre Florența. De mână ducea un băiat abia de șase ani.

Călătorul a fost Cimabue, primul și cel mai mare pictor al evului său; ér băiatul un diamant nepoleit ce zăcuse în pulvere — Giotto.

Astfelu deveni Giotto discipulul marelui artist. Arta glorioasă a Italiei atunci începuse a reinvia. Puțin au fost cari o cultivară, dér cu atâtea e mai mare meritul lor. Ei au gătit calea, pe care cei patru giganți*) mai târziu, au progresat până la gradul perfecțiunii.

Giotto înainta de mirare. Magis-

trul jalus puțin, nu lăsa ca sufletul mare al tinărului să se înalțe deodată pe aceea treptă a gloriei, pe care el însuși i-o designă, — i-ar fi plăcut a înfrâna agerimea tinărului, — a-i frânge diligența, dér tinărul ager de multeori își răsuna cu glume aspre asupra magistrului pentru procedura lui.

Odată observă, că magistrul zgrăvesce un cap frumos de madonă.

Giotto nici odată nu vedu pe magistrul înaintea stativei de zgrăvit. Magistrul numai chipurile sêrșite le arăta tinărului care trăia, tremura pentru a vedea opurile magistrului în schelet, pe jumătate gata.

Giotto se furișă în camera secretă. Acolo era chipul admirabil, acoperit. Tinărul îngălbeni, când îl vedu. Era atăt de frumos, de minunată încât inima tinărului artist să întrista priindu-l.

Luă penelul și nici el nu scia ce voesc. — De odată să aud magistrul tușind. Giotto se trase la pârte.

Cimabue fără să scie nimic intră în laborator și după ce își schimbă îmbrăcăminte, lucrul cel dinteu, ca la

toți artiștii, i a fost a-și privi opul.

Trase la o parte perdeua. Se apropiă de chip și eti, pe nasul frumosului cap de madonă era o muscă.

Cimabue a leno alungă cu batista și se întorse.

Peste puțin timp privi erăș chipul, musca și acum era tot acolo pe nas.

O alungă a doua ori. Musca însă rămase acolo. Cngetându, că s'a lipit de vâpșe, se uită la ea mai de aproape, și voi să o prindă.

Dér se rușină. Musca era zgrăvită pe frumosul chip.

— „Cine o-a făcută acesta?” strigă magistrul.

— „Maestro — dise tinărul cam tremurând și suridându, — eu am făcut'o, așa-i că e bine nimerită?”

Cimabue se uită la tinăr lung, serios și aspru.

— „Baie! ce e drept ai înșelat pe magistrul tău, dér bine 'ți înșamnă; acesta nu-i de admirat, nu-i lucru artistic.”

Giotto nici când nu s'a simțit mai rușinat.

Dér Cimabue acum scia prea bine. că ingeniosul tinăr i-a lovit scptul din mână, — i a dărimat mărimea gloriei de odinioară, — cu un seclu îl împinse mai îndărăpt împreună cu arta sa.

Și e drept! Cimabue de multe-ori dise:

— Decă pot să fi mândru pe ceva din viața mea, este, că Giotto a fost discipulul meu.

Deița artelor îmbrățisă la sinul său pe fiul simplu al naturei și îi dete lui nume, renume și gloriă. Giotto formeză o eră în lumea picturii. El puse primul fundament; el aduse acest ram de artă din letargie la viață.

Giotto a avut trei amici: toți trei ca nisce cometi străluciau pe cerul artistic al Italiei.

Primul avea trăsuri severe, față antică patriciană, frunte lată, ochi ageri. Acesta a fost Alighieri Dante.

Vecinicu posomorit, cu față tristă a fost al doilea, — cu breze adânc pe față cari i le-au produs pasiunile puternice. Acesta a fost regele cântecelor, blândul Petrarca.

*) Raphael, Michel Angelo, Tizian și Correggio.

Fiindcă ambele aceste comune sunt loquite de omenii de-ai noștri, numărându laolaltă peste 2000 de locuitori români, printre cari abia se află vre-o câteva lipitori străine, — se'nțelege de sine, că ei ar fi dorită, ca și notarul lor să fie Român, sau cel puțin să fie un astfel de om, care se scie vorbi românesc mai ales fiindcă cu poporul din acest cerc nu se poate înțelege în altă limbă. Câțiva reprezentanți comunali au și înaintat o cerere la comitele supremi al Sălagiului, rugându-lu să mijlocască, ca și dintre cei 4 concurenți români să fie pus în candidația cel puțin unul. Dér de unde! Fișpanul și-a făcut urechia tocă și după ce a trecut alegerea, a răspuns, că asemenea lucruri se țin de solgăbiru și nu de el. De-almintrelea bravii economi I. Davin din Supurul de jos și V. Chioreanu din Unimăt au fost în persoană și la solgăbiru în cauza aceasta, dér solgăbirul li a răspuns, că legea îi dă dreptul să facă ce va vré și-i provoacă să iasă afară din casă, amenințându i, că la casă contrar va chiama gendarmii ca să i pună la regulă. A și făcut apoi solgăbirul cum a vrut, căci dintre concurenții români n'a pus în candidația nici pe unul, ci a candidat numai pe trei Unguri, dintre cari apoi pe unul l'a impus ca notar al acestor comune românesci. în privirea tuturor protestărilor. — Acum o; întesce-te, Române, și din sudorea feței tale hrănesce pe acest slujbașu, ér decă vréi să te înț-legi cu el, tocmesce-ți un avocat! Acesta este pentru noi dreptatea unghurească!

Judecații de popor. Diarul „N. P. Journal“ i se anunță din comuna Szulok, comitatul Somogy un îngrozitor act al populației unghurești de acolo. În noaptea de 19 spre 20 Septembrie st. n. doi locuitori de aici intrară în magazinul de tutun al unui fabricant de acolo și furară câteva pachete mari de tutun. Ei înse au fost surprinși în timpul săvirșirii faptei, de către vecinii din apropiere. Aceștia i prinseră și îndată constituiră un tribunal statar, care i osândi la mörte. Nefericii culpabili au fost spânzurați de grințile magazinului de tutun. Când i credură că sunt morți, i luară jos și îi aruncară într-o gröpă. Unul dintre aceștia fu găsit a doua zi mortu, ér celalaltu jumătate mortu. Tribunalul din Szigetvár a pornit cercetare criminală în contra acelora, cari au osândit la mörte pe cei doi culpabili.

Guvernul sêrbesc, după cum i se anunță diarul din Viena „Armeblatt“, a comandat în Franca tunuri de ca-

libru mediu, sistem de Bange, pentru fortificațiunile dela Nișu, Pirot și Zaicar.

Bugetul capitalei Ungaria pe anul 1892 e preliminar. Cheltueli ordinare 9,606 710 fl. (pentru anul 1891; 9,023,453 fl.) cheltueli estra ordinare 696,090 fl. (in anul 1891; 540,334 fl.) la un locu 10,302,800 fl.; venite ordinare 9,820,491 fl. (in anul 1891, 9,543,288 fl.) venite estra-ordinare 30,500 fl. (in anul 1891; 20,500 fl.) la un locu 9,850,991 fl., așa încât este un deficit neacoperit de 451,809 fl.

Telegramele „Gaz. Trans.“

(Serviciul biroului de cor. din Pesta).

Viena, 25 Septembrie. Cântăreța curții Maria Wilt, care locuia în Haking (lângă Viena) și mergea în sanatoriul (instituit de cură) a lui Dr. Holländer de acolo, unde era îngrijită, plecă erî după amiazi îmbrăcată în toaletă foarte bogată, luându cu sine o sumă de 1200 fl. și împodobindu-se cu toate juvencialele ei, la Viena, aici descinse în casa Zwettl Hof se urcă în calul alu patrălea și se aruncă de aici în curte, unde rămase sdrobită ca un morman de carne. Scirea despre această sinucidere a făcut mare senzațiune și a produs nespunșă iritațiune în Viena. Tratatul comercial al Austro-Ungariei cu Serbia, a fost denunțat din partea guvernului sêrbesc, care totdeodată și-a exprimat dorința, ca imediat să între în negocierile pentru încheierea unui nou tratat comercial.

Berlinu, 25 Septembrie. Mare senzațiune a provocat aici faptul, că casele mari de bancă de aici iau parte la împrumutul rusesc în Parisu. Mai multe diare condamnă acesta, ca pe o faptă nepatriotică, alte diare dicu, că acesta e un semn important al unei dispozițiuni de împaciuire.

Madridu, 25 Septembrie. Trenul expres, ce venea dela San-Sebastian se ciocni lângă Burgos cu trenul mixtu. Sunt 7 morți și 14 greu răniți. Șeful stațiunii a fost arestatu.

Viena, 25 Septembrie. Aici se crede, că pretinsul atentat dela calea ferată la Süßbrunn, e în adevăr un atentat anarchistic.

Simpatii Franceso-Ruse în anul 1828.

(Repririv istorice.)

După căderea Constantinoplei, și cu ea a imperiului Bizantin, întâmplată la

anul 1453 luna lui Maiu prin puterea turcescă, — ideia restaurării statului grecesc, sau mai bine quis a desrobirii Creștinismului, a început a se naște în creerii unei femei, a Catarinei II, Tarina Rusiei, care cu generalul ei Münich a conceput așa numitul „plan grecesc“. Totu atunci născându-se un băiat, în botez i-a datu numele de Constantin, cel mai atrăgător de inimile grecesci.

Se'nțelege, că pe acele timpuri ideia de naționalitate nu era dezvoltată, ci predomina ideia Creștinismului față de Islamismul turcesc, care outropea Europa. Stégul acestei idei în Orientu, nu-l putea înalța nimeni altu, decât ortodoxa Rusiă, care era singurul stat independent de ritul oriental, de care ritu erau și poporele peninsulei Balcanice.

Fiindcă Rusia dela începutul figurării sale ca stat european, a prins a se încalera cu Turculu, puterile Europei pre vedură, că sântul religios alu poporelor Balcanice se va apleca spre Rusia, care prin acesta totdeuna va avé un tăciune aprins în casa orientală a Turcului, din astă causă urmăreau cu mare băgare de sémă toate pornirile Rusiei în contra Turciei.

Totu din acest motiv s'a început și resbelul din 1828 între Rusia și Turcia, când Franca s'a dat în partea Rusiei; dreptu aceea ca se avém o mică oglindă a evenimentelor, nu va fi de prisos, să facem sinopsea istoricului resbelului între aceste două puteri.

Grecii fiind iritați în „planul grecesc“ al Catarinei, au început a face pregătirile pentru lupta de independență; și fiindcă Rusia era deja învălmășită în resbelu cu Turculu, din marea ostică a espedat o flotă în apele grecesc, acesta a fost semnalul, și la sosirea ei Grecii prinseră armele; pe la Misistra, Koron, Modon, Patras, Tripolisa etc. curgea sângele; dér în urmă atât flota rusescă, cât și bieții Greci fură sfârmați și măcelăriți, încât populațiunea Moreei dela 500,000 scădu la 200,000.

Acesta fu primul pasu de încercare pentru desrobirea Creștinilor, și respective pentru independența Greciei (1768—1769.) Ambițiosul Potemkin i-a succés a agita sântemintele Catarinei încă odată pentru ideia grecă. Catarina în 1787 convenindu cu Iosifu alu II împératul Austriei la Chersou, legară alianță ofensivă și defensivă, și în urma acesteia îndată a declarat resbelu Turciei.

Armata austriacă de 200,000 sub generalii Lascy, Laudon și Coburg, cooperă multu la slăbirea Turciei, dér cu astă oasiune nu s'a făcutu nimicu pentru Creștinismul orientului, și în deosebi pentru scăparea Greciei, căci Anglia și Prusia prin convențiunea dela Reichenbach (1790 luna Ianuarie) garan-

tară întregitatea Turciei; primul pasu alu puterilor Europene în contra expansiunii rusești; prin urmare resbelu purtat cam cu lenevire și trăgănat s'a terminat în 1792 prin pacea dela Iași.

La anul 1807 Rusia amestacându-se în trebile interne ale Moldo-României, Turcia la stăruința Francei a declarat resbelu Rusiei, care și cu această oasiune a trimis corăbiile sale pe la malurile Greciei, batându pe Turcu la Tenedos și Lemnos. Acest resbelu s'a terminat cu pacea dela Bucuresc, când Turculu a dat Rusului, din trupul Moldovei, Basarabia, (1812).

Sêrbii resculți în-ă pela 1804 sub Petrovici (Cerni) Georgie*, căruia Rusia i-a datu titlu de principe și generalu, purtară resbelu îndelungat cu noroc schimbăcios, în 1816 după multe lupte Miloș Obrenovici deveni principe lor; însă numai la anul 1830 fu recunoscutu de atare, prin hatșerifulu Sultanului. Acțiunea directă pentru independența grecă s'a început pe la 1817—18 cu formarea Eteriei în principatele române și năvălirea lui Ales. Ipsilante cu generalul rusesc (din Basarabia) în Moldova; éra a lui Dem. Ipsilante (frați de origine grecă din Fanarul Constantinoplei) la malurile Greciei, ambii cu puteri și ajutoare materiale rusești.

Din febrele lăcustelor fanariote venite asupra principatelor române cu hospodarii greci din Fanar, Românii bine sântitori observară, că Ales. Ipsilante nu vine cu ordele sale pentru binele națiunii românesc, ci pentru stabilirea domniei grecesc, deci un Român verde marele Tudor Vladimirescu, din Craiova Olteniei, în 10 Ianuarie 1821 când muri hospodarul Munteniei Ales. Suțu, vîndu a preveni invasiunea lui Ipsilante, ridică steagul, adună la 1600 de panduri, și declară înainte țerii, că elu nu face răscol în contra puterii turcesc, ci în contra dominațiunii străine a grecului, care usurpă tronul și pământul românesc. Inse pe acele timpuri ideia creștinismului era mai puternică ca a naționalismului; toate capetele elinesc și multe alte creștinesc se alipiră la steagurile lui Ipsilante decorate cu „Crucea roșă“ prin urmare Vladimirescu, nu putu să resiste puterilor superioare ale lui Ipsilante care în 7 Martie 1821 intră în România, fără ca să figăsit cea mai mică resistință. Vladimirescu nevrîndu să lupte în contra puterii Turcului intrat în țară, se retrase cu ai săi la Pitesci; aici inse la întetirea omenilor lui Ipsilante fu prinsu, dus la Têrgaviște și decapitat în urma sântinței tribunalului înființat de Ipsilante; éra pandurii săi se împărțiară.

*) de Turcu numit Kara-Georgie.

Alu treilea, un tineru vesel, sprinten, întrecutu: geniu escelent și adeverat italianu. Acesta a fostu **Boccacio**. Acești patru bărbați au fost pe timpul acela fala, decora Italiei.

IV

Leonardo da Vinci.

Pe cerul artistic al Italiei fără îndoielă Leonardo da Vinci e stéua cea mai tralucită, furdatorul al III-lea alu școlei din Florenza.

Sé frunzărîm prin istoria artelor frumose, și fără îndoielă, mai în toate ramurile artelor găsim ingenii mari și neuitate, dér omu, căruia bunătatea dumnezească s-i fi dat în așa abundența grațiilor sale; care s fi fostu înzestrat în modu atât de splendid, cu însușiri atât trupesc cât și sufletesc precum Leonardo da Vinci, — abia vom găsi.

Acestu omu frumos, ca postu, cântărețu, pictor și în fine ca un bărbat de-o cultură înaltă, a fostu favoritul bărbatilor mari de pe timpul său.

Spunū, că rechișitele de desemn le purta totdeuna cu sine, trăsurile feți ori cărui străinu mai interesant, mai impo-

sant le desemna îndată mergendu pe strade, ba de multe-ori ére întregi urmarea întru ascunsu pe un atare ales alu său, și pe furis i-l zugrăvea: Astfelu apoi eternisă elu damele cele mai frumose ale evului său.

Odată zugrăvi cele trei grații*). Fața celor trei nu prea îmbrăcate figurî, înfășoșă pe cele mai înseunate, mai frumose dômne de Florenza. Pe cari a le vedé și numai astfelu, a fostu destul celor ce învidiează frumșața.

Abia fu espus tabloulu acesta și a și urmatu necazul.

Magistrul Leonardo adencitu luca la stativa sa, când deodată intră cu furiă unu domnu cu îmbrăcăminte pomposă.

— Signore! ceru dela d-ta satisfacere — séu —

Leonardo privi la elu cu mirare...

— Ori dora nu mé pricepi? Sé nu voesci a mé pricepe? — Nu te prefăce. D-ta mi-ai făcutu de rușine soția. Spune-mi când și-a statu soția mea de modelu?

*) Oplu acesta negăsindu-se mai târziu nicăiri, mulți susțin, că elu însuși l'a nimicitu.

Domnul meu, nu am onore de a-ti cunoște soția! — răspuse artistul pe scurtu.

— Atunc d-ta lucri cu dracul. Până la ultima trăsura a feții mi-ai zugrăvit soția înfășoșându grația din mijlocu.

— Nu am ce face domnule. Pôte o am vedutu unde-va, și mi-a rămas în memoriă chipul ei.

Italianul pasionat se rușină și mânia i se domoli. Incepū să vorbescă mai amicabil.

— Domnule, eu aș voi să cumpêr chipul acela.

Nu sé pôte. E pregătitu pentru altu.

— Pentru cine? — strigă străinul aprins de mâniă—dealmintrelea d-ta te vei convinge, că nimeni nu va puté posedé chipul acesta afară de mine.

— Pentru ce?

— Ah — dér soția mea. . . .

Incă nici nu putu să spună cauza ponderosă, când o'unu strepetu mare intră unu juve nobilu.

— Ah, magistre Leonardo! ce lucru nerușinat ai comis!

— Eu? — duse artistul cu mirare.

— D-ta! mi-ai făcutu de batjocură fidanțata. Totă Florenza voroesce despre ea.

— Crede-mé domnul meu, — răspuse artistul suridendu — și fi convinsu, că eu nu cunosc pe fidanțata dumitale.

— Dér când grația cea din margine, de-a, drepta până la cea din urmă trăsura a feței este ea.

— Atunc am vedutu unde-va, — pentru ce nu și-a grijită mai bine de față. — N'am ce face, decă impresiunea frumșetei rămâne în mine durabilă.

Ușa se deschise și intră unu bătrân nobilu.

— Domnule am venit să întreb prețul chipului acela, — duse seriosu, ne privindu nici în jurul său.

— Nu-lu potă da domnule! Nu e de vânzare.

— La draou! — strigă bătrânul infuriat — cere ce voesci pe chipul acela, d-ta mi-ai făcutu de rușine fiica mea eu trebuie sé-lu amu.

— Poftimū, întrebă pe domni aceștia, ce am quis. Acolo imi e răspunsul. Acum sé încep o dispută grozavă.

Estu modu se termina miscarea romaneasca, fara de rezultat momentan, semintele ei insa au prinsu radacini in pamantul românesc, din cari s'a inaltat sumetulu stejari alu independentei pe care azi il vedem standu viguros.

Acestu actu alu Romanilor a fostu pe acelea timpuri, unu protestu solemn in contra uneltirilor ce se teseau sub masca grecismului bisericescu si a pravoslaviei pentru a se stinge existinta nationala romana.

Rescola lui Ipsilanti, care si azi se numeste in Romania „Zavera“ n'a avut durata lunga, caci in 19 Iunie 1821 elu fu sfarmatu la Dragasani de unde fugi pe la Turnu-roșu in Transilvania, era de aici fu dusu ca prizonieru la Muncaciu, mai apoi in Austria si numai mai tarziu fu la intrepunerea Tarului Nicolae, eliberatu.

Flacara aprinsa pe pamantul Romaniei, a datu impulsu revolutiunei generale a Grecilor, mai inteu in peninsula Morea (a careia capitala este Atena) sub conducerea lui Maumichalis si a lui Ghermanos arhiepiscopulu de Patras; dupa aceea in insulele arhipallagice; mai tarziu, dupa ce Turcii spandurara in usa bisericeii pe patriarchulu Constantinopolei in 1-a di de Pasoi in ornatele bisericesci, foculu se aprinse si in Thesalia si Macedonia; in mijloculu lui ajunse si Dimitre Ipsilanti la Hydra cu nai rusesci in luna Iunie, cand fratele seu Alesandru se infranse la Dragasani.

Miscarea Grecilor era urmrita de simpatia omenilor si a natiunilor culte, inspirați de classicitatea scriitorilor si a culturii eline; multu omeni cu capacitati distinse, (intre cari si poetulu lord Byron) alergara la Greci cu ajutoare; der aceste casuri sporadice nu puteau scoapa pe bieții Greci, cari sangerau in tote partile si se infrangeau de puterea superioara a Osmanilor. In anul 1825 Grecii cuprinsi de grija marilor perderi, si vedendu, ca din partea Rusiei nu le vine ajutorulu trebuinciosu, manifestara lunei, ca se punu sub scutul Angliei; era in 24 Aprile 1826 fiindu si mai ruu strimtorati, se adresa la consululu englesu din Constantinopole cu rugarea se mijlocesca pace intre ei, si Poita otomanu.

Inainte de asta insa (in 4 Aprile 1826) Anglia, Frantia si Rusia pe baza conferintelor preliminare, subscrerara la Londra unu protocolu, in puterea caruia regularea causei grecesci se depune in mana Angliei.

Rusia prin diplomația ei fina, amirosindu stipulatiunea de Reichenback, facutu pentru intregitatea imperiului otomanu, a vedutu si a primitu cu bucuria

oium merge Anglesulu inainte si ii lucra pe mana in contra Turcului. Acestoru trei puteri nesuccedandu-le a-lu indupleca pe Turcu pe cale diplomatica, in 6 Iulie 1827 decidu infintarea regatului grecescu, si incepu legatura diplomației cu elu; si deorece nici acestu pasu decisu nu l'a adusu pe Turcu la o minte mai sanetosa, flota impreunata a acestoru trei puteri, in 20 Oct. a aceluiași anu, sfarmata totalu flota turcesca la Navarinu; prin acesta s'a pus temelia statului grecescu.

Turculu inspaimentatu si infuriatu de acestu perdere colosalu, face pregatiri puternice pentru resboiulu santu; totu-deodata prin manifestu declaralumei, ca Rusia este celu mai mare inamicu alu Turciei, care ursece din inimă Islamulu, voidu a-lu nimici.

Rusia vedendu aceste in 25 Aprile 1828 declaral resbelu Turciei; acelu resbelu, care a adusu paralisia partiala in corpul imperiului otomanu, si prin care Rusia si-a castigatu protectoratulu asupra creștinilor din Turcia; era acestu succesu giganticu l'a pututu ajunge prin alaturarea expresu a Frantiei la politica Rusu, precumu vomu vede mai la vale.

Generalulu Diebitsch (supranumitu Zabalbansky, pentru trecerea Balcanului) opera in partile Europene: Era Paskevicz (care in 1849 conduse armata Rusiei in contra Ungurilor) in partile asiaticale ale imperiului otomanu, pe totu loculu cu mari succese. Turcia desi desvoltase o energie neasteptata, perdea batai peste batai si teritorii peste teritorii; bieții greci insa, cari sangerau dela 1821 totu nu puteau scoapa de armata egiptena a turcului; deci cele trei puteri, cari hotariseru a arangia statulu Grecu, se puseru se-i scape de flagelulu egipteanu; Frantiei primira insaroinarea se scota pe Egipteni din Morea; Anglia jalusa de acesta intreprindere a Frantiei, puse tote silintele sale se-i scota cu buna pe Egipteni din Morea.

Intre aceea noui mii de Frantesi plecara dela Toulon si in 28 Augustu 1828 debarcaru la Kalamata. Sub presiunea ivirei Francesilor si pasiloru energici ai admiralulu englesu Codrington, armata egiptena parasi Morea, est-modu vechiulu Pelopones in toamna anulu 1828 deveni curatitu de Turci si eliberatu...

Era acestu anu aduse armistițiu între Rusi si Turci; er diplomația Europeanu, care deja dela finea secolulu trecutulu privea cu ingrijire agresiunile Rusiei in contra Turciei, ist puse tota ostentela, se mijlocesca impacuire între beligeranti; mai alesu Anglia si Austria erau nedumerite din cauza politicii orientale a muscalulu si la tote ocasiu-

nile se intrepuneau, ca pericolele ce amenintau Turcia se fia delaturate, ori celu putinu marginite.

Vestitul ministru alu Austriei, principele Metternich, care era celu mai bine informatu dintre tote diplomații europeni despre imprejurari, desi vedea cu bucuria energia desvoltata din partea Turcului, scia bine totuși, ca acesta singuru nu e in stare se resiste Rusului, care se ivea totu cu puteri prospete pe terenele de bataia, deci in mintea sa nu gasi altu mijlocu pentru scaparea Turciei, decatu ca resbelulu se fia terminatu, seu prin intermediatiuni diplomatice, seu in casu de lipsa si prin armele unei coalitiuni, alianțe. Contele Bismark a devenitu invetacelulu lui Metternich, cand a creatu tripla alianța in mijloculu Europei, cu mai multa dibacia, si mai mare norocu decatu maistrulu seu.

(Va urma.)

Plecarea din Venetia a Regelui și Reginei României.

Cetimu in „Monitorulu oficialu“ alu României:

Mercuri, 4 Septevre, la orele 10 dimineța, MM. LL. Regele si Regina impreuna cu AA. LL. Principele si Principesa de Wied, urmați de suite au plecatu din Venetia cu unu trenu specialu pentru Pallanza, orașelu asedatu intr'unu locu incantatoru pe marginea lacului Magiore. M. S. Regina, fiindu slabu si neputendu umbla, a trebuitu se fia pusu intr'unu hamac (lecticu) facutu intr'adinsu si dusu astfelu din hotelu in barca si din barca in vagonulu regalulu.

La gara așteptau pe Maiestatile Loru, spre a le ura calatoria buna, d. prefectu alu Venetiei, primarul, comandantulu garhisonei, multe persoane de distinctia, intre cari si d. generalu Cantili, venitu aci de cateva zile, si multime de lume pe a carei fața era zugravita pe de-o parte simpatia pentru parchia regalulu pe de alta manhnirea de a vedu suferindu pe iubita nostra Suverana.

La Verona, trenulu oprindu-se o jumetate de ora, M. S. Regele coborandu-se din vagonu, fu intempinat de d. prefectu, comitele Luigi Sormani Moretti, senatoru alu regatulu Italiei, care-i presinta omagii din partea departamentulu seu; d-sa era insoțitu de questorul orașulu si de colonelulu de carabinieri Rombi Achile. Aci Regele cu AA. LL. Principele si Principesa de Wied catu si suitele, au luat dejunulu ce era anume pregatitu.

Pornindu inainte, la gara din Milanu, Maiestatea Sa fu primitu de comandantulu Palumba, consilierulu delegatu alu autorității administrative, care Lu salutalu in numele guvernulu italianu.

Apoi trenulu sosi la orele 5 și unu sferu dupa amedu, in gara Arona pe marginea lacului Magiore. Primarul acestui orașu dupa ce ura Suveranulu bunu sosire, Regele si Regina — care fu dusu totu in hamacu — Angustele Sale rude, cum si suitele, se urcara pe unu vaporu, intr'adinsu venitu pentru familia regalulu, pornindu la orașelulu Pallanza unde s'au coboritu in marele hotelu Pallanza, din fața insulelor Boromei, renumite pentru frumsețea lor, insoțite fiindu Maiestatile Lor, si in acestu localitate, de aceeași simpatia publicu ce li-se arata se si la Venetia.

Acestu calatori, desi a ostenitu pe Augusta bolnavu, totuși nu i-a intratitu starea.

Prețulu cerealelor.

De cateva septemani, dupa cum amu amintitu si Dumineca trecutulu prețulu bucatelor a totu cam scadutu. Causa este a se cuta in imprejurarea, ca prețurile urcate din luna trecutulu indemnaru pe economi se-si vundu catu mai iute bucatele si in urma acesta pe pietele din țera se ingramadi colosalu multime de bucate, pe cari consumatorii si comercianții de bucate nu resbiru destulu de repede a-le petrece pe tote, mai alesu fiindu ca esportulu este inca totu in stagnare.

Pe langa tote astea insa nu exista nici o imprejurare, care ar pute se descuragieze pe economi. Multimea de bucate, ce s'au ingramaditu pe pietele comerciale din țera in ultimele septemani, pe incetulu se voru trece acusa, cu atatu mai virtos, fiindu ca morile din țera se portu pe 'ntreute cu macinatulu fainei pentru comertiu si apoi, in urma lucrarilor de toamna, si importulu faineloru din strainatate are se devinu din ce in ce mai micu, asa incatu, dupa socotela omeniloru esportu, mai curandulu seu mai tarziu va trebui se se simta pe pietele comerciale mai multu lipsa de bucate, decatu prisosinta lor.

Nu trebuie se trecemu cu vederea nici marea lipsa de bucate, ce se simte anululu acesta in Rusia. Forte mare parte din poporatiunea europeanu se hranea totu numai cu bucate aduse din Rusia. In anululu acesta insa ar aduce bucuriosu, der nu va prea avu de unde. Bucatele, ce s'au produsu pe teritoriulu Rusiei, abia decu voru ajunge pentru trebuințele poporatiunei din țera si de aceea vedemu, ca guvernulu rusescu a si opritu de a se esporta peste granițe, din țera afaru, mai intai seara, er acum a opritu si ovesulu, azi-mane se prevede, ca va opri si esportulu de grau, asa ca mare parte din țerile consumatoare, ne mai putendu aștepta dela Rusia nimicu, voru fi silite

Fia-care dintre cele trei persoane interesate voia se posedu chipulu. Barbatulu, amantulu si parintele se certau aspru, der totu nu au pututu esi la cale.

— Lasați domniloru! — di se artistulu ridendu — voiu face eu destulu tuturora. — Si Leonardo i asigura, ca muritorii nu voru mai vedu chipulu acela, si nici nu l'au vedutu. Aceeasi mana, care lu crea, l'a si nimicitu. Si casulu acesta intr'atata a spariatu damele din Florenza, incatu pe maestro, decu numai se putea ilu incunjurau inca si pe strada a cincea.

Celu mai stralucitu din viața lui Leonardo da Vinci este timpul acela, in care a zugravitu chipulu renumitu si fara parchia „Cina cea de tainu“ pe parche refectoriulu unei manastiri damiane*).

Artistulu avea o natura, ca decu voia se zugravesca vre-o fisonomia imposita, acomodata, astepta, umbla in sus si in josu zile intregi, ba septemani, credendu ca va conveni cu cineva, care fara voia fi va fi modelu acomodatu, si

*) Originalulu chipulu acestuia si azi se pote vedu in numita manastire. Copia acelu chipu admirabilu, se pote vedu in Viena.

in casulu acesta ii facea se astepte si chiar pe patronii lui incoronati. — Decatu acestia insa a fostu cu multu mai micu parintele Zeno egumenulu de atunci alu damianiloru. Era elu de altcum unu iubitoru de arta, der totu-odata si forte impacientu. Parintele Zeno neincetatu mergea pe capul artistulu intrebandu-lu, oa gata e chipulu si cand va fi gata.

Leonardo pana la unu timp lucra cu multu diligența... La zugravirea Mantuitorulu care sede in mijlocu plinu de stralucire ceresca, i-a fostu destulu puterea lui de imaginatiune incalduita de caldura credinței vie, — fața Mantuitorulu in fine luata e unu ce unicu in felulu seu, — pe ceilalti apostoli inca i-a zugravitu numai cu ajutorulu inchi-puirei sale, der fia-care arata puterea lui artistica; numai pe unulu dintre cei doi-spre-dece apostoli nu i-a succesu alu zugravi.

Trecuru patru zile de cand nu a facutu nici macaru o trasura pe opulu seu. Parintele Zeno tot-deuna lu aleșuia si cand iesia afaru tot-deuna lu nacajia intrebandu-lu pentru-ce nu se mai gata chipulu.

— Nu se pote, am datu de-o pedecu mare! — raspunde magistrulu si merse mai departe.

Parintelu Zeno insa i-se ura asteptandu si cand la 3 zile erasi primi același raspunsu dela magistrulu, ilu prinse pe Leonardo de vestmentu si ii di se:

— „Nu te lasu majestro pana nu mi vei spune ce e pedeca.“

Lui Leonardo nu-i prea place a si spune acesta slabiciune, der parintele Zeno nu-lu mai lasa din mana.

— Spune-mi acum de ce pedeca ai datu.

— Ah parinte, raspunde aristulu cu sinceritate, — fețele cele multe mi-au exhauritu (sorbitu) cu totulu imaginatiunea, — lipsesce capulu apostolulu alu 12-lea si nu mi aflu modelu acomodatulu pentru elu.

Parintele Zeno se uitu inaintea lui, ca si celu ce cautu ceva. Apoi tușindu de dou ori se puse inaintea magistrulu:

— Majestro! se ti spunu una. Sciu eu unu modelu acomodatulu:

— Intru adeveru? Vederemo!

— Vedi opulu acesta s'a gatitu sub egumenatulu meu, sperezu, ca am meritulu pentru ordulu monachalu — s'apoi...

— Ah, acum intelegu — dice artistulu — ai dori ca se fia alu doi-spre-decelea apostolu.

— Da, majestro — dice parintele cu bucuria — tare asi dori.

„Fia dera“.

Leonardo se reintorse in chilia sa, peste o jumetate de ora anunta monachiloru ca e gata chipulu.

Toți monachii se adunaru ca se-lu admire. Toți erau petruși privindu tabloulu marețu, de odata insa incepuru a ride toti cu hohotu.

— Ni, ni, parintele Zeno!

Intru adeveru parintele Zeno era acolo ca alu XII-lea apostolu, numai ca in chipulu lui Juda Iscarioteanulu.

Parintele Zeno ingalbini. Der pe Leonardo nu l'ar fi pututu face nici unu rege, ca ce a zugravitu odata se sterga. Parintele Zeno fu pe tablou si este si pana azi.

Leonardo da Vinci, dupa-ce inca in viața ajunse acea distinctiune, pe care azi numai dupa morte o pote castiga artistulu: recunoscinta — muri in brațele patronulu artiștiloru, Franciscu I regele Frantiei.

(M. Xaver.)

Iuliu Moldovan.

se întorce la noi și a cumpăra de-ai ei bucate.

In fine mai ținându sēmă și de împejurarea, că și în Ungaria a fost în anul acesta cam slăbuță recolta, așa că nici de-ai ei nu prea multe bucate se vor pute esporta, e foarte probabil, că împejurile bucatelor vor trebui încă să se îmbunătățească. Celu puțin, din cauzele arătate până aici, ori ține nu pōte ajunge, decât la rezultatul acesta.

Noi de-altmintrelea atragemu din nou atențiunea economilor nostri asupra prețurilor bucatelor de pe piațele, pe cari le însemnă în partea din urmă a fiș-cărui număr de Duminecă; de aci apoi se vor pute orienta din săptămână în săptămână asupra coborîrii ori suirei prețurilor bucatelor.

ECONOMIA.

Cultura pomilor.

II.

După observările generale ce le-am făcut în numărul din Dumineca trecută, vom face acum câteva observări speciale asupra prăsirei, nobilitării, resădirei, producțiunei, folosului, vegetațiunei și bolilor pomilor, ca cei interesați să se pōtă orienta în casu de lipsă.

Merii și perii se prasescu mai cu sēmă din simburii, de pădureți, cari se culegu de pe la teascuri, când se face oțetulu; ei se potu prăsi și din simburii de mere seu pere buce, dēr aceia nu potu rezista cu atâta tără inghețului și gerului de peste erna. Unii sēmă simburii de pădureți dimpreună cu bostinele seu drevele lor, eră alții am auditu, că punu în straturii chiar merele și perele pădurețe, după-ce s'au coptu simburii din ele. Simburii suntu copti atuncea, când au căpētat colōre neșă.

Inainte de a se sēmăna, pământulu se sapă afundū, ba unde e tare indesatū, e de recomandatū să se rigoleze chiar; dupa aceia să puerde la facerea straturilor, ca și pentru legume, însă așa, ca fiș-care stratū să aibă lățimea de unū metru.

In privința timpului de sēmănatū, celū mai bunū exemplu ni-lū dă mama natură, deōrece ea numai tōmna își împrăștiă sēmēțele sale. Unii pomologi însă sēmăna simburii de erna în lăduțe și apoi primăvera îi mută în grădină, eră alții îi sēmăna primăvera deadreptulu în grădină.

Celū mai potrivitū timpū este însă, tōmna, după-ce au căcutu frunțele pomilor, cam la sfirșitului Octomvre și inceputulu lui Noemvre. După-ce s'au sēmănatū, este bine a acoperi straturile cu paii, cari împedecă formarea unei scōrțe de pământū și pe lângă aceea mai scutesce și în contra gerului de peste erna; trebuie însă să băgămū de sēmă și decă observămū că paele servescū de adăpostū și culcușū șōrecilorū ori unor insecte stricaciōse, le depărtămū numai decătū.

Dela pomiferii, adecă dela merii și perii, se sēmăna, cum am șisū, simburii de pădureți, fiind-că aceștia de comunū se altoescū; dela drupiferii, de cari se ținū: prunii, persecii, cereșii și vișinii, cum și dela nuciferii, de cari se ținū: nucii, alunii și castanii, se sēmăna simburii din pomii cei mai mari, mai sănătoși și mai bine desvoltati, fiindū că aceștia, deși se potū altoi, nu se prea altoescū, ci se lasă mai cu sēmă așa, precum au resăritū din simburii.

Se înțelege de sine, că primăvera și vera mai alesū straturile trebuie plivite și săpate adeseori, cu care ocașiune apoi pomișorii mai deși se resădescū pe unde sunt mai rari.

In starea acēta se lasă pomișorii unū anū seu doi, până când sau îngroșatū, ca se se pōtă altoi (nobilita); atunci se scotū din straturile acelea, li se retēză rădēcina principală și altoindu-se, se punū în altă tablă, la o depărtare de o jumătate de metru unulu de altū.

Decă pomișorii suntū mai subțirii, altoirea se face prin împreunare seu copulare, eră decă pomișorii suntū mai groși, altoirea se face în crepătură, și decă pomii suntū de totū groși, altoirea se face în scōrță seu cōjă.

Surceii de altoitū se iau pe la inceputulu lui Martie, până nu circuleză încă sunculū, din acei pomii nobili, din cari voimū a nobilita. Cei mai buni surcei suntū în pomișorii tineri, în fața despre mēdăci. Surceii mai bētrāni ca de unū anū nu suntū buni de altoitū. Altoirile amintite se facū de comunū la sfirșitului Martie și la inceputulu lui Aprilie după călindarulū vechiu, eră ocularea în lunile lui Iulie seu Augustū.

In starea acēta se lasă altoii 3—4 ani, apoi se scotū de se resădescū. Cu ocașiunea scōterei

trebuie grijitū, ca se nu se prea vatēme rădēcinele. Decă resădimū altoii în pământū mai umedū seu mai petrosū, de cum a fostū acela, în care au trāitū, retezămū rădēcina principală și o lāsămū numai ca de o jumătate de metru de lungă și sub ea aședămū o pētră, ca se nu pōtă strābate în pământulu prea sterpū, ci se se întindă mai multū la suprafața pământului.

Resădirea pomilor se face tōmna, ca se se pōtă vindeca rădēcinele până primăvera în pământū; decă însă se face primăvera, atunci e recomandabilū de a se face gropile de tōmna. Inainte de resădire, decă altoii stau mai multū timpū scoși, se înmōie cu rădēcinele pe câteva ore în mustulū gunoiului, seu într'unū preparatū de apă cu cenușă, varū și balegă, după aceea se aședă în gropi în cari se aruncă pământulu așa, ca celū deasupra, se vină de desuptū și celū de desuptū deasupra. Pentru scutirea altoiului de vânturi, se mai implântă lângă elū și câte trei patru pari. Pe timpū de secetă, cu deosebire în anulū primū, altoii trebuie de mai multe ori udați.

Altoii de mērū, pērū și cereșū se resădescū la o depărtare de 10 până n 12 metri; prunii, vișinii și persecii la o depărtare de 4 până în 6 metri, eră nucii și castanii la o depărtare de 12 până în 14 metri. De mare însemnatate este pentru frumșeta grădinei și pentru gustulū esteticū, ca altoii se se resădescă în rēnduri drepte, dela mēdăci spre mēdănopte.

La trei-patru ani după resădire, altoiul trebuie să facă pōme. Decă nu face și decă cresce mai multū în susū, atunci îl putemū sili, ca se producă pōme. Silirea altoiului ca se producă pōme se pōte face seu așa, că îi se retēză surceii de unū anū pe jumătate dela vērū, ceea ce este a se face în luna lui Augustū, seu că îi se rātēză rădēcinele laterale de lângă trunchiu. Ambe aceste operațiuni forțeză producerea pōmelorū.

Pomii se cultivă prin grădinii mai cu sēmă pentru pōmele lorū. Acestea se mănāncă seu în stare crudă, seu preparate în felurite moduri. Până acum grădinarii nostri nu au prea sciutū estrage diferitele preparate din pōme, au trebuitū și aci ca se

vină alții, se ne deschidă ochii, ca se învēmū și noi.

Acum doi ani s'au esportatū numai dela noi, din Transilvania, sute de mii de mājii metriche de mere în Germania, din cari s'au estrasū celū mai bunū vinū, eră noi în schimbū amū cumpēratū, după cum amū șisū la inceputulu acestei scrieri, pōte totū acelū vinū seu vinarsū cu bani destulū de grei, în locū ca vinulū se-lū fi făcutū noi din mere, eră vinarsulū din prunele de prisosū.

Estragerea seu stōrcerea vinului din mere se face tocmai ca și estragerea oțetului din pōmele pădurețe. Se calcă merele, ca și cele de oțetū, însă mai nainte se spală teasculū, ca se nu conțină acrēlă. După aceea așa călcate se bagă într'o bute, unde se lasă timpū de o ț și o nōpte, după aceea se storcū în teascū, însă erăși numai după ce teasculū s'a spalatu bine mai nainte. Mustulū ce curge din tēscū, se strecōră printr'o situată, apoi se pune în bute, în fundulū căreia se punū nisce drojdii de vinū, seu dreve prōspete de struguri.

Pentru a-i da o față mai roșă, topimū nisce zaharū, seu pu nemū pe fundulū butii dreve de struguri negri, flori de macū, scorțișōră seu cōjă de lāmăiă (citronă). Vinū se pōte estrage nu numai din mere, ci și din pere. Cu cātū merele seu perele suntū mai dulci, cu atātū vinulū se face mai bunū. Decă voimū să ținēmū vinulū mai multū ani, atunci trebuie se-lū facemū din pōme amestecate, adecă: dulci și acre. Pōmele se culegu când suntū deplinū cōpte.

Pentru a ajuta ferberea vinului din pōme, încăldimū câteva căldări de mustū și le băgămū deasupra în bute. După ferbere, vinulū din pōme se tractēză ca și celū din struguri.

Ioanū Georgescu.

EDUCAȚIUNE.

Entusiasmulū în educațiune.

Entusiasmulū este acea însușire a spiritului omenesc, care scōte unele sentimente ale nōstre din starea lorū ordinară și le face să se misce atātū de puternicū, încātū întrēga ființă a omului încercă o espansiune în idee și voință, ce de multe-ori dă nascere unor acțiuni nouē și neprevēdute. Și fiindcă

Poesii poporale.

Culese din poporū.

De-ar fi mândra'n dealū la cruce
De trei ori pe ț și m'ăși duce,
Dēr mândra-i cale departe
Nu potū merge fără carte;
Carte n'are cine-mi face
Că primarulū nostru zace,
Și nu zace că'Y beteagū
Ci mândruța l'a lāsatu;
Cu notaru'sū măniosū
Și mi face cartea pe dosū;
Cu suplentulū sunt sfăditū
Și mi face cartea smintitū;
Cu dascălulū n'o mănū bine
Elū nu-mi face cartea bine,
Cu pitropii-sū galcevitū
Nu vrēu să scrie nimicū.
Dēr m'oiu duce la preoți
Serie-mi-orū cartea frumosū
Ș'orū pune și pecetea
Și oi trimite-o la mândra.

Obreja. Ilie Ambruș.

— Mândră dorulū meu rēmāne
Grijesce-mi-lū, mândră, bine,
Și mi-lū lēgămū n'r'o nāframă

Și bagă bine de sēmă:
Nāframa de a muceci,
La mine nu mai gāndi,
Nāframa de-a sta uscată
Mai gāndesce câte odată.

De aici până la Sibii
Nōue māndre calea mi ținū,
Cu nōue cupe de vinū
Tōte-mi dīcū, ca se le 'nehinū;
Eu le lasū cu vinū'n pace
Și me ducū la care-mi place.

Cātu-i țera ungrēscă
Nu-i ca fata romānescă
Cātu-i țera și lumea
Nu-i fată ca Romānca.

Alătura cu drumu
Ară bādița cu plugu,
Totū ară și sēmānă
Și din gură cuvēntă:
Sē te faci,
Grāule, faci
Sē stai binī la seceratū,
Ca mândra la sārutatū.

Pentru tine mândruțiță
Mā latră cāni'n uliță,
Pentru tine rugā'nvōltă
Mē latră cāni la pōrtă.

Astā vară sugeai țātă,
Acum dai badii guriță;
Astā vara era bine,
Că-mi dīcea-i, mândră, „jupāne“
Dar nici acuma nu-i rēu,
Că-mi dīci: „bādīfelulū meu“

Fă-mē, Dōmne, ce mi i face
Fă-mē-unū pēnu rătezatū,
Chiar peste Restoitū țipatū,
Frunță verde, ca iērba
Sē me gāsēscă mândra,
Sē-și stāmpere inima.

Fă-mē, Dōmne, ce mi i face
Fă-mē pasere mēestră,
Sē sborū la mândra'n ferēstră,
Sē batū cu aripile
Sē deschidă ferestrele,
Sē facū bōre la lumină
Sē vērū pe mândra cum cină.

De când maica m'a făcutū
Nici unū norocū n'am avutū;
De-ar fi trāsinitū Dumneșeu
In talpă la fāgādău.
Adusă'n lēgānulū mieu,
Sē nu tragū atāta rēu,
Strāinu-sū ca pāsērea
N'am milă nicāirea;
Strāinu-sū ca puiu de cucū
N'am milă, încātrāu mē ducū.
Duce-m'ăși, nu sciū-ncātrāu,
Că'n tōte părțile-i rēu.
Da'n partea c'ar' mi-ar fi bine
M'ăși duce și n'am cu cine.

Pe la bādīțulū prin curte
Sēmēnat'am flori mērunte
Și mi-au eșitū vorbe multe.
Las' sē iase, că nu-mi pasă,
Că-sū tineră și frumosă;
Când me bate vēntu-n față
Io-sū ca-o floricēa domnescă;
Când me bate vēntu-n dosū
Io-sū unū trandafirū frumosū
Umple lumea de mirosū.

De pe Tērnavē. Nistorū Tutulea.

acastă facultate se manifestă la om, de sine urmază, că ea este naturală și înăscută spiritului, ca și memoria, imaginația, fantasia etc. Să cercămă dér, de se va pute, a descoperi cauza psihologică, care face să apară acestu sublim fenomen pe orizontul ființei noastre.

Ori-ce s'ar dice din partea diverselor sisteme filosofice, cari prin variile lor dispute și controverse asupra vieței omenesci, au adus principiile științei și ale înțelepciunii în stare de labirint, totuși noi, după etica filosofiei creștine, susținem fără îndoială, că omul — ființa perfectibilă — în stare firăscă este liber spre acțiunii bune sau rele; dér nu mai puțin adevărat e, că însuși acestu om, care e dispus să greșescă în calea vieței, are unele raporturi de comunicare și voință față cu Creatorul-Perfecțiunea și Scopul ultimar a totă existența. Deci în asemenea ocaziuni, când omul se lapădă pe sine și se face agent al voinței divine, o schimbare repede se săvârșese în moralul lui, întocmai ca ostașul patriot, care aflându-se la cornele plugului, i-se vestese ordinul de război.

Așa-dér, am pute să dăm entuziasmului proveniența următoare: el se naște în om atunci, când spiritul cade sub impresiunea unor idei de dreptate, adevăr, bun și umanitar, atectându-se partea sentimentală atât de mult de influența ideii, încât omul se simte transportat în regiuni înalte de voință și de amor.

Pedagogia modernă, apărind marea importanță a entuziasmului în viața omenescă, recomandă tuteurilor educatorilor, ca ei să îngrijescă a cultiva și desvolta în elevi acestu sentiment, dela care în mare parte depinde gradata înaintare a progresului și a civilizațiunii.

Căci, după indiciile istoriei, marile reforme politice și sociale nu s'au putut săvârșă decât atunci, când popoarele, obosite de povara unor legi și moravuri despotice și barbare, au plecat urechia lor la glasul dreptății divine, și sculându-se, prin entuziasm au aruncat vclul ignoranței și au măsurat cu pași hotărâți bazele unor aședeminte sociale mai drepte și mai potrivite cu cerințele timpului și ale progresului. Inse această dispoziție supraordinară a omului nu dureză multu timp, de unde și proverbul „*bate fierul până-i cald*”; căci îndată ce alte cauze reactive vin de se rădesc cu voința entuziasmată — fiă în idee, sau în faptă — omul pe nesimțite se domolește și se scoboră érašă în starea lui ordinară de simțire și de cugetare.

Ca exemplu de încredere, noi Românii avem pe acele persoane, cari au luat parte în revoluțiunea dela anul 1848.

Când cine-va are ocaziunea, ca să converseze cu vre-un bărbat meritos din aceștia, despre acele evenimente sublime din istoria noastră contemporană, se va convinge de adevărul celor arătate de mine aci.

La prima atingere de idee această a revoluțiunii, veți numai decât pe bătrânul octogenar, că suspină din adencul inimei, și un curenț de amărăciune străbătându-i totă ființa, lasă să apară pe chipul feței lui o stare gânditoare. În acestu moment psihologic,

spiritul lui se resimte de suvenirea unor fapte săvârșite în trecutul vieței, și ridicându-se perdăua sanctuarului suferesc, omul atunci adoră trecutul, rușinându-se de prezent, și pare că nici nu-i vine a crede, că totu densusul a fostu acela, care atunci cuprinsu de eroism, înfrunta cele mai mari pericole pentru triumful libertății și al binelui general.

Elu își narază faptul cam astfel:

„Ei, fule, fericite vreme erau acelea, când Românul adevărat își sacrifica viața pentru viitorul neamului său. Atunci simțiam și eu, că sunt om, pe când priviam cu încredere la isbânda rededeptării românesci și mă îmbunam cu gândul, că peste puțină vreme în țera noastră va domni pacea, frăția și dreptatea.....!”

„Dér astăzi, învelit ca totu de obște în măhrama unei triste realități, caut să rădesc acele icone în cămara minții mele și din nenorocire nu le mai pot vedé! Bagu de sem, că ele s'au ascuns atunci, când ventul fatal al perfecțiunii a svântat totă umeșela și a stins totă căldura, ce ardea în interiorul sufletelor noastre românesci.”

„O singură povată însé mă credu dator a-ți da, fiindcă te vedu tineru, cum eram și eu odinioară: la cele trecute neconținut să vă gândiți, pe când prezentul vă răgază, și speranța în milostivirea viitorului niciodată se nu dispară din sufletul vostru, căci generația noastră, ca și orecând bătrânul Simionu, a vedut de aproape mântuirea. Er voi, urmași, veți ave a gusta în zilele vieței voștre din radele ei cele sfinte!!!”

Ca mijloc de a se desvolta în om acestu sentiment estrordinar, unii au ales faptele eroilor dela diferitele popore, alții șirul evenimentelor naționale sau istoria neamului, și în fine forte puțin sunt de acord, că și sânta scriptură presintă un bogat material pentru cultivarea simțimentelor înalte în om, și prin urmare și entuziasmul.

Tote aceste proponimente sunt bune pentru desvoltarea sentimentelor nobile, dér se cere dela educatoru unu metodă eficace intru predarea lor. Să caute de exemplu educatorul, ca odată cu istorisirea faptelor petrecute în timp și în spațiu, să arate atât cauzele, cari au provocat mișcarea evenimentului, cât și caracteristica generală și geniul eroului, care a condus evenimentul; căci cu chipul acesta faptele descrise vor atinge moralul auditorului, provocându creșterea în sentimente și chiar entuziasm.

De pildă, istoria rebelului dela Călugăreni, istorisită în mod teoretic, fără a pregăti mai dinainte pe auditor, eu cred că nu va face mai multu efect, decât dacă s'ar nara desfășurarea de energiă arătată de nisce trupe românesci pe câmpul esercițiului de manevre.

Pe când, decât profesorul va descrie cu metodă starea cea jalnică a țerilor române înainte de aparițiunea pe scenă a lui Mihai Vitezu: naționalitatea, religia și însuși teritorul, espuse a de veni prada de veci a barbarismului musulman; decât va mai aminti, că Provedința divină în momentele critice vegheză asupra poporelor apăsate, și că figura măreță a lui Mihai a fostu chiaru obiectul de salvare trimis de Provedința la timpul cuvenit, atunci lupta dela Călugăreni nu

va fi privită ca o simplă manevră, ci va fi devotamentul estrem al Românului, apărându-și „legea și moșia” neamului său. Atunci auditorul se electrizează de puterea cuvântului și a faptului, se înalță cu mintea la noțiunea de adevăr și de dreptate și totodată simte moralul transportat în regiunile cele sublime ale entuziasmului.

Nu pot termina aceste rânduri, fără a nota cuvintele simpatice domnului revisor școlar al circumscripției Ialomița, duse în conferințele acestui an la desbaterea studiului istoriei naționale: „Pot eu ca Român — duse d-sa — să vorbesc și să cugetu la faptele strămoșilor mei și să nu simțu inima mea mișcată de acel transportu feric al sentimentului național?”

Aceste rânduri le supun cunoștinței publicului cetitor, fără pretențiunii de erudițiune, ci numai ca o urmare a modestelor mele cunoștințe de învățator din popor.

1891 Septembrie 8.

D. Pavelescu

CARACTERULU.*)

Insușirile caracterului.

3. Fidelitatea.

Amu duse că fidelitatea cătră Dumnezeu nu se poate arăta decât în fidelitatea cătră cele pămâtesci, precum pe Dumnezeu îl simțim și îl vedem numai în minunatele sale făpturi.

Și între cele pămâtesci este înainte de tote pământul în care te-ai născut și trăiesci, este patria, a căreia iubire cuprinde iubirea cătră tote celelalte. Limba ce o vorbește poporul din țera, e comună tuturor, cari fac parte din el, și asader' fiecare poate față cu această limbă să dovedescă iubirea sa de patriă în mod egal. Dealtmintelea fiecare, după poziția și insușirile sale are să implinescă diferite îndatoriri.

Datoria este dér cuvântul farmecător, care stăpânesce lumea; ea care, cum dice Kant, nu lucrăză nici prin lingșire blândă nici prin amenințare, ci singur numai prin aceea, că susține și păzesce legea în suflet, storcându decât nu totdeauna ascultare, totuși totdeauna respect, înaintea căruia tacu tote popoarele, fiă ele în ascunsu ori-cât de mari.

Nu mai celu ce își implinesce datoria, dér acesta în adevăratul înțeles al cuvântului, este un bărbat cum se cade, căci datoria nu e decât nisuița spre cea mai mare perfecțiune.

Luăm aci cuvântul în înțeles mai strins, adecă în înțelesul desevșării cetățenesci sau mai bine duse al purtării corecte și fără prihană, peste care gândurile multora nici că potu trece. În înțelesul acesta implinirea datoriei este în adevăr mai puțin eroică, dér cu atât mai mult se poate pretinde dela fiecare.

Și această fidelitate cătră datoria proprie, care susține pe om în nisuițele sale cele mai înalte, îl susține și în cerințele și neplăcerile de multe ori neînsemnate ale vieței zilnice, căroră a le satisface este și rămâne cea dintău și cea mai de aproape problemă a fiecăruia. Cele mai importante dintre tote virtuțile sunt dér cele ce se cer în tote zilele; ce trece peste aceste este adeseori numai

*) După Smiles-Rudow. A se vedé Nr. 199 al „Gaz. Trans.” din 1891.

un isvor de ispită și de pericol pentru omenii de tote zilele.

Când Abbot, mai târziu arhiepiscop de Canterbury, a descris pe amiculu său răposat Sackville, nu se opri la meritele sale ca bărbat de stat ori ca poet, ci mai cu semă la virtuțile sale, ce le desfășură implinindu-și datoriile de tote zilele: „Ce însușiri escelente erau în el! Nu era nimeni mai cu iubire față de soția și copii! Nu era nimeni mai credincios față cu amiculu său; nimeni mai moderat față cu inimizii săi; nimeni nu se ținea de cuvânt mai mult ca el.”

În faptă firea unui bărbat se poate cunoște mai bine din purtarea sa cătră cei mai de aproape ai săi și din purtarea lui față cu îndatoririle ce par a fi cele mai neînsemnate, decât din faptele lui mari pe vr'unul din teremurile vieței publice.

Pentru ca cineva să fiă mare, n'are lipsă nici de știință, nici de artă, nici de bani, ci numai de implinirea datoriei. Acesta face pe aceia, cari nu posedu altceva, să fiă ca nisce regi încoronati.

Pre când astfel fidelitatea cătră datoriă are să reguleze viața fiecăruia și a celui mai mic și să o stăpânescă, ea este pentru cei mai sus puși nu mai puțin cel mai bun razim. Și cea mai înaltă cultură spirituală pierde multu decât nu este condusă și îndrumată de fidelitatea cătră datoriă, ca să conlucre în adevăratul sens, cum o vedurăm mai sus la Sheridan. Despre acesta s'a duse cu dreptu cuvânt, că decât era un om în care să se potă încredința ori și cine, ar fi putut să ajungă stăpânitor al lumii, dér lipsindu-i acestu lucru de căpeteniă, tote talentele lui strălucite nu i-au ajrtat decâtu numai relativu puțin. Elu putea să strălucescă, dér vr'o influință însemnată în viață nu a esercitat. De aceea s'a putut sămți mai presus de el un actor sêracu dela teatrul Drury Lane. Când acesta rugă odată pe Sheridan să-i plătescă salarul restant, acesta îl respinse dârz cu cuvintele, că își uită de poziția sa față cu superiorul său. Delpin însă răspunse: „Cunosc deosebirea între mine și D-ta forte bine. După născere, influință și creștere, D-ta stai forte sus peste mine, dér în viață, caracteru și purtare sunt eu deasupra D-tale.”

Conaționalul lui Sheridan, Burke a fostu din contră un mare caracter și elu a săpatu numele său cu litere neșterse în istoria englesă. Talentele lui au fostu totu așa de mari ca și tăria sa de caracter admirabil; dér avea o slăbiciune care turbura imaginea sa; se irita lesne. Și fără această facultate, la apariția mică, de a-și înfrâna violența și iritațiunea, și cel mai strălucit talentu poate să fiă relativ fără de preț pentru acela, care-l posede. (Va urma.)

P O V E T E.

Pregătirea vinului din hóspe de struguri. Astfelu de vinu este recomandabilu mai alesu pentru acei aconomi, cari s'au obișnuit a da servitorilor și lucrătorilor lor vinu în locu de rachiu. Pregătirea vinului din hóspe este forte simplă și decât suntem cu îngrijire, vinul astfelu pregătitu poate să fiă destul de bun. După ce se storce mustul, hóspele ră-

mâne în bute și pentru a pregăti din ele vinu, turnăm peste ele apă cel mult atâta, câtă mustă am storsu. Inainte însă de a fi turnată apa peste hőspe, trebuie să topim în ea pentru fiecare hectolitr de atâtea ori 1.7 chilo-

Puterea bivoliloru este proverbială. O părechia de bivoli chiar și pe drumu brușosu potu duce în jugu pe ușoru o greutate de 20 de măji metriche. Decă însă pe lângă toate astea bivoli nu preă suntu folositi, causa este a se căuta mai alesu în împrejurarea, că bivoli cu greu potu suferi căldura și decă trecem cu ei pe lângă o mocirlă, ori pe lângă o baltă, chiar decă sunt în jugu, ușor se întemplă, că ei tug și se trântesc în baltă cu caru cu totu. Decă însă pe timpuri căldurose scăldăm bivoli în făcare și de două ori și decă îi scutim de musce curățindu-i regulat în făcare și, atunci nu mai avem să ne temem nimicu de acestu obicei alu loru.

Mijlocu în contra mirosului uritu. Să se taie două seu trei cepe mari și se se pună pe o farturiă pe podinile camerei. Aceste atrag la sine în modu apröpe de necredutu mirosulu greu din camera bolnavului etc. Cepele trebuie schimbate totu din 6 în 6 ore. Incă Egipteni ceii vechi întrebuntau căpa pentru scopulu acesta și în evulu mediu se întrebuntau ca milocu pentru a se feri de ciumă și de alte böle lipiciose.

Maxime.

Culesse din mai multu autori, de Ucu.

Acelu guvernü este mai bunu, care învață pe poporu să se guvernaze elu pe sine însu-și.

Göthe.

Decă guvernele capetă frică, devinü înfricoșate; ele devinü cutuzătoare din lipsă de curagiu.

Börne.

Poesia este fluturele de pe flörea lunei.

W. Menzel.

Musica e poesia aerului.

Jean Paul.

Musica e o cheia la inima femeiescă.

Senne.

Oamenii sunt ca și unele gazete: decă se întemplă o faptă rea, o crimă, o faptă îngrozitoare, vorbesc despre ea pe larg și cu deamănuntulu, decă se întemplă însă o faptă bună, atunci abia o amintesc.

S.

Oamenii sunt ideile pământului.

Börne.

Oamenii sunt lampe, pe cari timpul le aprinde și o singură suflare de vântu le stinge.

M. S.

Unii ömenü ajungu la öre-care înăltime ca și urloerii. Ei se trăsesc prin canaluri întunecoșe și murdare și se înegrescu.

M. S.

Eu cunosc pe cineva, care are mai multă minte decât Napoleon, decât Voltaire și de câtu toți ministrii, ce au esistat, esista și voru esista; și acestu cineva este - opiniunea publică.

Talleyrand.

MULTE ȘI DE TOATE.

Lege în contra beției.

Guvernulu Germaniei a elaborat unu proiectu de lege, prin care se țintesc la stîrpirea beției. În înțelesulu acestui proiectu, din beutiurile spirituöse nu va fi ertat a se vinde pe teritorulu Germaniei nicu într'unu casu mai puțin de o jumătate de litru. Prin acesta se impede așadere vânzarea rachiurilor cu paharul și numai oțelieri și cărciumarii voru mai putu fi în pozițiune de a vinde beutiuri spirituöse. Aceștia sunt datoru a îngriji de susținerea ordinei în localitățile lor și au stricta datorință, de a impede ori ce privilegii, prin care s'ar putu promova abuzurile cu beutiuri spirituöse. Prin ordinu polițienescu este cu desăvîșire opritu ori ce comerțu și ori ce vânzare de beutiuri spirituöse înainte de 8 öre dimineața, ba legea dă dreptu de a și opri des hiderea cărciumelor înainte de 8 öre. Cărciumarii și oțelieri sunt stri tu opriti de a vinde beutiuri spirituöse înăi loru, cari n'au împlinitu celu mai puțin 16 ani de etate. Asemenea sunt opriti a vinde beutiuri ömeniloru beți. Pe cei beți însă, cărciumarul numai în acelu casu are dreptulu de a lu scöte afară din cărciumă, decă a luat mai întei măsurile de lipsă, ca ei se fi duși seu acasă la ei, seu la poliția. Cheituelile cărciumarului, împreunate cu acestu lucru are să le supörte bețivulu. A da beutiuri pe creditu nu este ertat; ori ce datorii făcute la cărciume pentru beutiuri nu este nim-ne obligat a le plăi. Cei ce din causa patimei beției nu sunt în stare a-și vedea de trebile lor, ori își sërăcescu familiile, ori tulbură liniștea și siguranța aitoru, se pun sub tutorat și nu li-se lasă pe mână nicu o avere, în casu de lipsă ei sunt aședati în spitale anume făcute pe semă lor.

Bărbierulu și țaranulu.

Unu bărbieru, acum câteva săptămăni rase în orașulu Bézier din Francia, pe unu țaranu, cam prostu din fire. Țaranulu i povesti bărbierului, că pe moșia sa nu e lipsa de șöreci. „Aveți prea multu?” — „De bună semă” — „E mie tocmai mi trebuie cățiva; decă vrei se mi aduci, atunci iți voi da pentru făcare șörece câte unu francu.” — Țaranulu o luă acăsta în serios și după câteva zile veni la bărbieru cu o coliviă mare. „Am adus 122 de șöreci,” duse elu cu mândria. Bărbierulu care-și uitase de glumă, se cercă se afle vreun mijlocu să scape din aceasta perplesitate. Bărbierulu luă intrerupse cu gravitate: „Öre sunt toți bărbătuși?” Țaranulu încremeni: „La asta n'am trasu semă.” — Așa? apoi du-i înderstu. Eu nu suferu femeiesce în casa mea. Numai aoum băgă țaranulu de semă, oă a fostu luat în risu. „Se duce șöreci er acasă?... Mai bine iți lasu aici de gëba!” Și și öcändu aceste, deschise coliviă, o scutură și cei 122 de șöreci începură se fugă prin ödai.

Sciri comerciale.

B. Pesta, 19 Sept. Cereale. Pe piețele din atară prețurile au devenitu ceva mai ferme în săptămăna trecută. În New York cãduse grãul la începutulu săptămănei cu 1 1/2 cenți, în cursulu săptămănei însă nu numai că a redobânditu eră perderea acăsta, der a încheiatu cu unu centu mai susu ca în săptămăna premergătoare. În Anglia încă s'au im bunătățitu prețulu grãului cu 1/2 - 1 și lingi. În Francia de asemenea a încheiatu grãul ceva mai susu. Er în Germania deodată s'a ridicat grãul și scëcara încheiändu celu dinteu cu 5 mărci er se cara cu 4 1/2 mai susu ca în săptămăna premergătoare.

Pieța de aici, domöla, prețurile au suferitu o schimbare neînsemnată.

Vicivale. Öne 39-40 bucăți la 1 fl. lada de 1440 cu 35-36 fl. - Gãscela 240. 270, grave 450, 6 fl., pui 70 cr., 1 fl., rate 140, 180, curci tinera 3-4 fl. töte cu părechea. - Utu 65-70 fl., de mesă 80-85 fl suta de chilo.

Păștăöse. Fasolea mare albă noteză 6.60, 7 fl., lintea 9 fl.

Pei de vită. Negotü bun și viu s'au vëndut cam 5000 bucăți, anume vaci și boi grei cu 78-84 fl. marfă originală 75 fl., pitlingi 90-100 fl. suta de chilogr. și 2%.

Pei uscate. Prețuri ferme. Noteză: boi grei 80-85 fl., de mijloc 74-78 fl., vaci grele 76-80 fl., ușore 78-82 fl., pitlingi 80-100 fl. Kneip, prima. 115-125 fl. töte pr. 100 chilogram.

În pei lucrate prețurile au datu ceva înderetu.

Tergulu de rimători din Steinbruch. La 20 Sept. n. starea rimătoriloru a fostu de 141,680 capete, la 21 Sept. au intrat 449 capete și au esitu 2262 cãșändu la 22 Sept. unu număr de 13 867 capete. - Se noteză marfa unguresc vechi. grea dela - până la - cr. marfă unguresc tinera grea dela 47 - cr. până la 47 1/2 cr. de mijloc dela 48 cr. până la 48 1/2 cr. - ușor dela 50 - cr. până la 50 1/2 cr. - Marfă țerănescă grea dela - până la - cr. - de mijloc dela - cr. până la - cr. ușor dela 49 - cr. până la 50 cr. - Marfă de România le Bakony grea dela - cr. până la - cr. transitu mijlocia grea dela - cr. până la - cr. însă transitu ușor dela - cr. până la - cr. transitu döteșos grea dela - cr. până la - cr. transitu döteșos dela - cr. până la - cr. Marfă sërbesc grea dela 46 1/2 - 47 cr. transitu. ușor dela 48 - 48 1/2 cr. Porci îngrașati de unu an dela - cr. până la - cr., îngrașati cu mcuruz dela - cr. până la - cr., îngrașati cu ghindă dela - cr. până la - cr. Cantariu la gară cu 4 1/2.

Calendaru septemănei. Table with columns for Vineru, Septembrie, and dates from 27 to 21.

Cursulu la bursa din Viena. Table with columns for gold and silver prices and exchange rates.

Table listing various commodities and their prices, including silver, gold, and currencies.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 22 Sept. n 1891

Table of commodity prices from the Budapest market, including wheat, flour, and oil.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Table of grain prices in Brașov, listing various types of wheat, rye, and other cereals.

Cursulu pieței Brașov.

Table of market exchange rates in Brașov, showing rates for various currencies.

Pentru stomachu stricatü, indigestiune și pentru töte acele nenumerate böle, cari provin din cauza conturbării organelorü de nutrire, se probază ca unu medicamentu escelentü „Balsamulu de viețu alu lui Dr. Rosa” din farmacia lui B. Fragner în Praga; acesta este de căpëtatü apröpe în töte farmaciile mai mari.

Proprietarü: Dr. Aurel Mureșianu. Redactorü responsabilu intermalu: Gregoriu Maiorü.

Seiden-Grenadines, schwarz und farbig (auch alle Lichtfarben) 95 kr. bis fl. 9.25 p. Met. (in 18 Qual.) — versendet robentweise porto- und zollfrei das Fabrik-Depôt G. Henneberg (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

Ajutoru grabnicu si siguru
 pentru
SUFERINTE DE STOMACHU SI URMARILE ACESTORA!!

Mijlocul celu mai bunu si eficace pentru manținerea sănătății, curățirea sucurilor precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuirii bune este deja pretutindenea cunoscutul și plăcutul

„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.

Acestu balsamü preparatü cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tă măduțore sê dovedesce ca forte folositorü in contra tuturorü greutăților de mistuire căreii de stomachü, lipsa de apētütü, rigăelei, congestiunilorü, haemorrhoidelorü etc. etc. In urma eficacității sale a devenitü acestü balsamü acum uuü sigurü și doveditü medicamentü de casă popularü.

Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziția!

FIȚI ATENȚII!!!

Spre a evita înșelătorii, facü pe fiecare atentü, că fiecare sticlă cu Dr. Rosa's Lebens-Balsam, care singurü numai de mine este preparatü după receta originală, este învățată in hărătia grösă albastră, care pōrtă in lungul ei inscripția: Dr. Rosa's Lebens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, B. Fragner, Prag, 205—3“ in limba germană, boemă, ungară și franceză, și carü suntü provădute cu alăturata marcă a „briceii luată sub scutulü legalü.



Dr. Rosa's Lebens-Balsam

Veritabilü sê pōte procura numai in Depositulü principalü alü producătorului

B. Fragner,

Farmacia „Zum schwarzen Adler“ Prag 205—3.

In **Budapesta:** la farmacia I. von Török.

Tōte farmaciile din **Brașovü**, precum și tōte farmaciile mai mari din monarchia Austro-ugară au deposite din acestü balsamü de vieță.

Totü de acolo se pōte avea:

Alifia de casă universală de Praga

(Prager Universal-Haussalbe)

unu medicamentü sigurü și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscutü in contra tuturorü inflamațiunilorü, rănilorü și umflăturilorü.

Acēsta se întrebuințază cu succesü sigurü la inflamațiunil. la stagnațiunea laptelui și întărirea țitelorü cu ocașiunea întercării copilului, la abscese, ulcere, pustule cu puroiu, carbuncule; copturi la unghie, la panariții (ulcerațiuni la degete), la întăriri, umflături, tumōrea glandulelorü limfatice, lipome etc. — Tōte inflamațiunile, umflături, întăriri se vindecă in timpulü celü mai scurtü; la casurü însē, unde s'a formatü deja puroiu absorbē buba și o vindecă in timpulü celü mai scurtü fără dureri.

In cutiōre a 25 și 35 cr.

FIȚI ATENȚII!!!

De örece alifia de casă universală de Praga sê imiteză forte desü, facü pe fiecare atentü, ca singurü numai la mine se preparēză după receta originală. Acēsta este numai atunci veritabilă, decă cutiōrele din metalü galbinü, in carü se pune, suntü înfășurate in hărătia roșă pe care s'affă tipărită in 9 limbi esplicatiunea cum sê se întrebuințaze. împachetate și in cartōne vinete — carü suntü provădute cu marca fabricēii de mai susü.



Balsamü pentru auđu.

(Gehör-Balsam)

Celü măi probatü și prin multe încercări celü mai temeinicü medicamentü pentru vindecarea auđului greu si spre redobândirea auđului perdutü. 1 Flacon 1 fl. 603,26—9

O specialitate necomparabilă,

între tōte apele minerale alcalin-acide din monarchiă și străinătate este

apa minerală de

„RÉPÁT“

care in urma compozițiunei pré fericeite a părțilorü sale minerale și a conținutului estraordinarü in acid-carbonic se bucură de o valōre medicinală forte mare și de unü renume universalü neîntrecutü.

Apa minerală de „RÉPÁT“ sê întrebuințază ca medicamentü cu cele mai strălucite succese in contra conturbărilorü de mistuire, in contra stărilorü catarhalice a stomachului și a organelorü respirătōre, in contra maladielorü rinichilorü și a beșiceii etc., are unü efectü admirabilü la secrețiunea udatului și este recunoscutü ca remediü solvatorü neprețuibilü.

Celü mai curatü și binefăcătorü productü naturalü.

Ca borvizü adecă beutü cu vinü.

nu se pōte compara acēstă apă escelentă cu nici o altă apă minerală a continentului.

Sampagnulü apelorü minerale.

Conformü ordonanței inaltului ministerü de interne No. 5891/VIII din anulü 1890, apa minerală de **RÉPÁT** este supraveghiată ca apă medicinală după prescripțiunile legilorü sanitare.

Veritabilitatea apei sê constată prin aceea, că dopulü sticlei trebuie sê fiă însemnatü cu: „K.-Impér Répát“. Decü sê rogă a sê observa acēsta spre evitarea falsificărilorü prin alte ape inferiōre.

Apa minerală de „RÉPÁT“ se găsesce in calitate prospētă și veritabilă in depositulü sub-terrenului; asemenea și in farmacii, in cele mai multe băcării și in tōte birturile mai notabile.

Cu tōtă stima

**Administrațiunea isvorului
 Josef György,**

662,50—7

Brașovü, Strada Michail Weiss (ulița poștei) No. 12.



EDITURA

Librăriei NICOLAE I. CIURCU, Brașov.

Cărți școlastice

pentru școlele populare aprobate de Înaltul Ministeriü reg. ung. prin ordinațiune ministerială, parte de Veneratul Consistor Archidieceșan din Sibiu, de Veneratul Consistoriu Diceșan din Caransebeș și de Reuniunea învățătorilor rom. din diceșsa Aradului și ținutul Sălagiului:

- Abecedar sau întâia carte de cetire întocmit de „Măi mulți prietini ai școlii“. Ediția II. leg. 20 cr
- A doua carte de cetire pentru anul al II. (s. III.) de școlă; întocmită de „Măi mulți prietini ai școlii“. Ediția II. leg. 28 cr
- Abecedar sau întâia carte de cetire și scriere, pentru Învățarea limbii maghiare de Francisc Kócs, inspector școlar și consilier reșesc și Ion Darius învățător. Prețul legat 20 cr.
- Darius I. Elemente de Fizică, cu mai multe figuri. Prețul legat 30 cr.
- Geografia patriei și Elemente din Geografia universală. Cu 36 figuri împreună cu mapa Ungariei. Ediție nouă. Prețul legat 35 cr. broșat 30 cr.
- Istoria patriei și Elemente din Istoria universală tractată după metoda biografic. Cu portrete. Ediția II. Prețul legat 25 cr. broș. 20 cr.
- Georgescu I., Curs practic de Economie, cuprindând noțiuni despre: Grădinărit, economia câmpului, vierit, cultura pădurilor, creșterea vitelor, stupărit, și cultivarea vermicilor de mătase, pentru școlele populare. Ediția II. cu 50 figuri 25 cr.
- Ilasievici Ipol., Curs metodic de Istoria naturală. Ediția II. cu ilustrațiuni 30 cr.
- Pop Maxim, prof. Manual de gramatica limbii române pentru școlele populare in trei cursuri. Ediția II revădută. Prețul legat 30 cr.
- Darius I., Gramatica limbii românești. Cursul I. Ediția II. Prețul 25 cr.
- Popea I., Religiuinea creștină, pentru școlele primare. Ediția VI. 12 cr.

NB. Aceste cărți școlastice sê pot folosi de cătră Domniil Învățătoril in tōte școlele populare din patrie, fără de nici o responsabilitate, fiind aprobate de Înaltul Ministeriü și fiind totodată bune și ieftine.

Acum de curēnd a apărut:

- Istoria Biblică a vechiului și noului testament in versuri, ilustrată cu 108 icōne frumoșe. Prețul 12 cr.
- Istoria Biblică a vechiului și noului testament întocmită mai ales pentru tinerimea din școlele populare române, de Georgie Ludu preot și Ion Darius învățător, ilustrată cu mai multe icōne. Prețul 30 cr.
- Întâia carte de cetire cu deprinderi și reguli gramaticale pentru învățarea limbii germane in școlele populare rom. întocmită de I. Dorca, director și învățător. Prețul legat 25 cr.

A eșit de sub tipar:

- Curs practic de Aritmetică pentru școlele populare in trei părți, pentru șese ani de școlă. întocmit de Profes. Aseniü Vlaicu. Partea I. 22 cr., II. 25 cr. III. 30 cr.
- Carte lucrată pe basa celor mai bune manuale și principii pedagogice moderne și întocmită după un sistem nou cu ilustrațiuni intuiteve.
- CARTEA POPORULÜ: Carte de Cetire compusă pentru anul din urmă al școl. pentru școlele de repetiție, școle civile etc. de Ion Pop-Reteșganil
- Istoria Universală pentru gimnasii, școle reale preparandiil, școle civile cu mai multe ilustrațiuni, Vol. I. Evul vechiü, de Prof. V. Goldiș. Prețul. fl. 1.
- Sub tipar este: Gramatica română pentru școlele populare, Partea I. Etimologia, de P. M. Liuba, învățător.

Aceste cărți sê affă de vânzare in principalele Librării.

Cu deosebită stimă
Nicolae I. Ciurcu.

Turnătoria de ferü și fabrica de mașini a lui SCHLICK

SOCIETATE PE ACȚII IN BUDAPESTA.

FABRICA ȘI BIROULÜ CENTRALÜ:
 VI., Kulsö väcz-üt 1696/99,

BIROULÜ IN ORAȘÜ ȘI DEPOSITULÜ
 VI., Podmaniczky-uteza 14,

Recomandă escelentü construatele
Garnituri de treieratü cu aburü și cu vârtejü (Göpel),
 precum și cu mai multe din cele mai mari premii distinsele

Pluguri patent. ale lui SCHLICK cu 2 și 3 brazde,

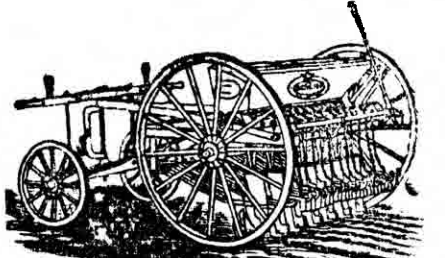
Pluguri Rayol patent,

Pluguri-Rayol, Pluguri originale ale lui Schlick și pluguri Vidats pentru o brazdă, unelte pentru lucrarea pământului, grape și spărgători de bulgări.



Mașini de semănatü in rânduri „HALADAS“, patentate ale lui Schlick.

Mai departe s'affă in depositü mori pentru curățitul cerealelorü (sistemü Baker și Vid-tes), mașini pentru prepararea nutrețului, batōze de porumbü (cucuruzü), mori pentru uruitü, mori de uruiälă cu putere de aburü „Hungaria“ patent. lui Jokáy, mori de măcinatü și instalațiuni pentru mori de oleiu.



Mașini originale americane de seceratü și legatü snopii, mașini de cositü örba, cai ferate pentru câmpü etc.

Prețurile cele mai eține. — Condițiuni favorabile pentru plată.
 Prețuri-curente la cerere gratis și franco.